

ZIŅOJUMS PAR APTAUJAS REZULTĀTIEM

“PRIVĀTO MEŽU ĪPAŠNIEKU APTAUJA PAR LĪDZŠINĒJO DABAS AIZSARDZĪBAS ORGANIZĒŠANU, KOMPENSĀCIJĀM PAR SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS IEROBEŽOJUMIEM UN MOTIVĀCIJU AKTĪVĀK LĪDZDARBOTIES DABAS VĒRTĪBU SAGLABĀŠANĀ”

APTAUJAS NORISE: JŪLIJS – DECEMBRIS 2021

Ziņojums: 2022.gads

A.Mežgaile, A.Līviņa, I.Druva - Druvaskalne

Vidzemes Augstskola, Valmiera

SATURA RĀDĪTĀJS

EXECUTIVE SUMMARY	3
KOPSAVILKUMS	6
IEVADS	9
APTAUJAS REZULTĀTU APKOPOJUMS	10
RESPONDENTU PROFILS	10
I Līdzšinējā prakse meža apsaimniekošanā	11
II Dabas vērtības un aizsardzības režīms	14
III Attieksme: dabas vērtības un saimnieciskās darbības ierobežojumi	19
V Cita veida atbalsts dabas vērtību saglabāšanai	31
VI Dabas aizsardzības plāni	32
VII Informācijas avoti	33
SECINĀJUMI	34
PIELIKUMS NR.1. APTAUJAS ANKETA	38
PIELIKUMS NR.2. APTAUJAS PIRMSREĢISTRĀCIJAS LAPA	48

Projekts “Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija” (LIFE19 IPE/LV/000010 LIFE-IP LatViaNature) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un VRAA finansiālu atbalstu.

Informācija atspoguļo tikai projekta LIFE IP LatViaNature īstenotāju redzējumu, Eiropas Klimata, infrastruktūras un vides izpildaģentūra nav atbildīga par šeit sniegtās informācijas iespējamo izmantojumu.

EXECUTIVE SUMMARY

The forest is an important ecosystem on the Earth where the dominant plant form in a relatively large area is trees of various ages, characteristic features include the undergrowth with shrubs, ground cover plants and forest animals, as well as the soil with its rich fauna, bacteria, algae and other small creatures. The forest is the regulator of natural processes. The forest also plays an important role in human life, both as a recreational resource (walks in the fresh air, in silence, landscape, etc.) and as an economic resource that renews itself over time (berries, mushrooms, firewood, timber, etc.).

Forests occupy more than half (51%) of the territory in Latvia. By ownership, 46% are state forests, while 54% are forests managed by private or legal entities.¹ In recent years, we increasingly see clashes of different opinions in the public space about the natural environment and the forest sector. What the forest will be like in the future depends on the knowledge and actions of the forest owners. A common goal for the use of forest resources would be the sustainable management of forest ecosystems, not only for the production of timber, but also for the use of our forests for other essential ecosystem services that are important to our well-being.

In order to find out the experience of private forest owners in Latvia about the management of forests and preservation of natural values in forests, a survey was conducted according to a methodology developed by researchers in the period from July to December 2021, in which the opinions of 599 private forest owners were determined, of which 61% stated that the forests or forest parts they managed were located in a specially protected natural area (SPNA). The survey included questions about current practices in forest management, attitude towards the maintenance of natural values, limitations of economic activity, types of support in the preservation of natural values, including compensations, use of information sources, knowledge and involvement in the context of nature protection plans.

The majority (68%) of the respondents were men, 51% of the respondents were in the age group from 45 to 65 years. 66% of the respondents had a higher education, 30% of the respondents indicated that the obtained education was related to forestry. 89% of the respondents owned the forest as natural persons. According to forest areas, 39% of those surveyed owned forest areas of 5-20 ha, 27% - 21-50 ha. The majority (72%) of the respondents organized forestry activities by themselves by working in the forest. The respondents indicated that the most frequently performed activities in the forests were picking mushrooms and berries (69%), harvesting firewood (59%), taking care of young trees (59%), clearing felling (55%), the least frequent activity - habitat management (6%).

Regarding the greatest natural value in their properties, the forest owners indicated elements promoting natural diversity (dead wood, old hollow trees, trees of different ages and species) (43%), rare habitats (21%), rare species (20%) and giant trees (14%). On the other hand, 27% of the respondents believed that there were no special natural values in their forest properties.

¹ CSP, 2022. Mežsaimniecība 2021.gadā. Pieejams: <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/noz/mezsaimnieciba/publikacijas-un-infografikas/10963-mezsaimnieciba-2021-gada>

Evaluating their knowledge of how to manage the natural values in the forest, 40% of the forest owners believed that they had sufficient knowledge, 37% admitted partial knowledge. The majority (72%) of the respondents believed that the forest owner should make sure of the specially protected natural values found in the forest before carrying out forestry activities.

The forest owners believed that the obligation to leave hollow, dead, decaying trees in the forest (68%), the prohibition of logging during bird nesting (67%) and the obligation to leave ecological trees in the felling were the most helpful management measures in achieving the goals of nature protection in the forest, but the least helpful – a complete ban on forestry activities (55%), a ban on main felling (48%). 53% of the respondents stated that they would be ready to allocate 0% of their own forest for the preservation of natural values (limited forestry activity) without receiving compensation for it, 24% - to allocate 10% of the forest (it had been repeatedly mentioned here that such part of the forest was not commercially usable). 48% of the respondents whose forest property was located in a SPNA stated that they knew about the existence of a nature protection plan, 26% admitted that they did not know whether a nature protection plan had been developed. Relatively ambiguous answers were received regarding the involvement of the forest owners in the creation of these plans: 29% of the forest owners answered that it was not important to get involved, 22% - did not know, 24% - would like to be involved in the public discussion of the nature protection plan.

The forest owners’ survey data show that a considerable number of private forest owners would like to pay more attention to the preservation of natural values in their forests if advisory and financial support were available. The following most essential types of consultative support were mentioned: expert consultations in the forest (in site) (42%), the opportunity to receive informative materials on the web (34%), and thematic training (32%), the least effective – the expert advisory helpline. The respondents recognized the State Forestry Service and the Forest Consultation and Services Centre as the most reliable sources of information about both forest management and natural values in the forest. The following most important types of financial support were mentioned: compensation (increasing the amount of compensation, calculation of compensation according to the market price, open and honest communication, indexation of compensation every few years, etc.), financial support (for the purchase of equipment, inventory, seedlings and for infrastructure improvement), application of real estate tax incentives.

The opinion on compensations and support measures if the forest property has restrictions on forestry activities was studied in more detail. Of the surveyed forest land owners, 25% had received compensation in the last five years for restrictions on forestry activities, 8% had not applied for a compensation even though there were restrictions (the mentioned reasons: the small amount of compensation, the large amount of required documentation and the complexity of completing it, the forest area was too small, there was no information about such a possibility, or no nature plan had been prepared for the specific forest area). Of those forest owners who had received compensation, 80% were not satisfied with the amount of compensation, while 55% were satisfied with the application procedure. Of the three compensation approaches proposed in the survey for the future, 75% of the respondents indicated that they would support the approach that the compensation value is determined according to the unobtained financial benefit from the restriction on forestry activity. Assuming

that the forest owners' forests contain natural values, the preservation of which requires strict restrictions on forestry activities, none of the proposed support measures for their protection were evaluated positively by the forest owners (negative answers were received from 35% to 48% of the respondents, depending on the proposed support measure). For example, land repurchase (the state buys the relevant forest property from the owner at the market price) was rejected by 60% of the respondents, the conclusion of a voluntary protection agreement for 20 years (planned annual compensation according to the current procedures) was rejected by 58% of the respondents. As a relatively possible option, 36% of the respondents indicated the exchange of the land for an equivalent property. These opinions indicate that the previous experience of the forest owners with restrictions on forestry activities and compensation offers has been negative, and therefore this issue should require more attention in the future.

KOPSAVILKUMS

Mežs ir nozīmīga ekosistēma uz Zemes, kurā salīdzinoši plašā teritorijā dominējošā augu forma ir dažāda vecuma koki, raksturīgs ir pamežs ar krūmiem, zemsedzes augi un meža dzīvnieki, arī augsne ar tās bagātīgo faunu, baktērijām, aļģēm, un citām sīkbūtnēm. Mežs ir dabisko procesu regulētājs. Mežam ir būtiska loma arī cilvēka dzīvē gan kā atpūtas resursam (pastaigas svaigā gaisā, klusumā, ainava u.tml.), gan saimnieciskam resursam, kurš ar laiku atjaunojas (ogas, sēnes, malka, kokmateriāli u.c.).

Meži Latvijā aizņem vairāk kā pusi (51 %) teritorijas. Pēc īpašuma piederības 46 % ir valsts meži, bet 54 % ir privāto vai juridisko personu pārvaldīti meži.² Pēdējos gadus publikajā telpā arvien biežāk redzam dažādu uzskatu sadursmes par dabas vidi un meža nozari. Tas, kāds mežs būs nākotnē, ir atkarīgs no meža īpašnieku zināšanām un darbībām. Kopīgs mērķis attiecībā uz meža resursu izmantošanu būtu ilgtspējīga meža ekosistēmu apsaimniekošana, ne tikai attiecībā uz kokmateriālu ražošanu, bet arī uz mūsu mežu izmantošanu citiem būtiskiem ekosistēmas pakalpojumiem, kas ir svarīgi mūsu labklājībai.

Lai izzinātu Latvijas privāto mežu īpašnieku pieredzi mežu apsaimniekošanā un dabas vērtību saglabāšanā mežos, laika posmā no 2021.gada jūlija līdz decembrim, tika veikta aptauja, kurā, pēc pētnieku izstrādātas metodikas, tika iegūti 599 privāto meža īpašnieku viedokļi, no kuriem 61 % norādīja, ka viņu apsaimniekotie meži vai meža daļa atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (turpmāk tekstā - ĪADT). Aptaujā tika ietverti jautājumi par līdzšinējo praksi meža apsaimniekošanā; attieksmi par dabas vērtību uzturēšanu, saimnieciskās darbības ierobežojumiem; atbalsta veidiem dabas vērtību saglabāšanā, tajā skaitā – kompensācijām; informācijas avotu izmantošanu; zināšanām un iesaisti dabas aizsardzības plānu kontekstā.

Lielākā daļa (68 %) no aptaujātajiem bija vīrieši, 51 % respondentu bija vecuma posmā no 45 līdz 65 gadiem. 66 % aptaujātajiem bija augstākā izglītība, 30 % aptaujāto norādīja, ka iegūtā izglītība ir saistīta ar mežsaimniecību. 89% respondentu mežs pieder kā fiziskai personai. Pēc meža platībām - 39% aptaujāto pieder 5-20 ha lielas meža platības, 27% - 21-50 ha. Lielākā daļa (72 %) no respondentiem mežsaimniecisko darbību organizē paši personīgi strādājot mežā. Kā visbiežāk veiktās darbības mežos aptaujātie atzīmējuši: sēņošanu un ogošanu (69%), malkas ieguvu (59%), jaunaudžu kopšanu (59%), kailcirtes veikšanu (55%), vismazāk - biotopu apsaimniekošanu (6%).

Kā lielāko dabas vērtību savos īpašumos meža īpašnieki norādīja dabas daudzveidību veicinošus elementus (mirusī koksne, veci dobumaini koki, dažādu vecumu un sugu koki) (43%), retus biotopus (21%), retas sugas (20%) un dižkokus (14%). Savukārt 27% aptaujāto uzskata, ka īpašu dabas vērtību viņu meža īpašumos nav. Novērtējot savas zināšanas par to, kā apsaimniekot mežā esošās dabas vērtības, 40% meža īpašnieku uzskata, ka viņiem ir

² CSP, 2022. Mežsaimniecība 2021.gadā. Pieejams: <https://stat.gov.lv/lv/statistikas-temas/noz/mezsaimnieciba/publikacijas-un-infografikas/10963-mezsaimnieciba-2021-gada>

pietiekošas zināšanas, 37% - daļējas zināšanas. Vairums (72 %) no aptaujātajiem uzskata, ka pirms mežsaimnieciskās darbības veikšanas pašam meža īpašniekam būtu jāpārlicinās par mežā sastopamajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām.

Meža īpašnieki uzskata, ka no norādītajiem saimniekošanas pasākumiem vai ierobežojumiem sasniegt dabas aizsardzības mērķus mežā visvairāk palīdz sasniegt pienākums mežā atstāt dobumainos, nokaltušos kokus, kritalas (68%), mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā (67%) un pienākums cirmā atstāt ekoloģiskos kokus (59%), bet vismazāk - pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums (55%), galvenās cirtes aizliegums (48%). 53% aptaujāto atzīmējuši, ka nav gatavi atvēlēt nekādu daļu no sev piederoša meža dabas vērtību saglabāšanai, kur tiktu ierobežota mežsaimnieciskā darbība un par to netiktu saņemta kompensācija, savukārt 24 % - varētu atvēlēt 10% no meža (piebilstot, ka šāda meža daļa nav saimnieciski izmantojama). 48 % no aptaujātajiem, kuru meža īpašums atrodas ĪADT norādīja, ka zina par dabas aizsardzības plāna esamību, 26% atzina, ka nezina vai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns. Salīdzinoši neviennozīmīgas atbildes tika saņemtas par meža īpašnieku iesaisti šo plānu izveidē: 29% meža īpašnieku atbildēja, ka nav svarīga iesaistīties, 22% - nezina, 24% - labprāt iesaistītos dabas aizsardzības plāna sabiedriskajā apspriešanā.

Meža īpašnieku aptaujas dati liecina, ka ievērojama daļa privāto meža īpašnieku labprāt vairāk uzmanības pievērstu dabas vērtību saglabāšanai savos mežos, ja tam būtu pieejams konsultatīvs un finansiāls atbalsts. Kā nozīmīgākie konsultatīvā atbalsta veidi tika minēti: eksperta konsultācijas mežā uz vietas (42 %), iespēja saņemt informatīvos materiālus interneta vidē (34 %), iespēja piedalīties tematiskās apmācība (32 %), vismazāk efektīvs – ekspertu konsultatīvais tālrunis. Par uzticamākajiem informācijas avotiem gan par meža apsaimniekošanu, gan par dabas vērtībām mežā, aptaujātie atzina Valsts meža dienestu un Meža konsultāciju un pakalpojumu centru. Kā būtiskākie finansiālā atbalsta veidi minēti: kompensācijas (kompensācijas apmēra palielināšana, kompensāciju aprēķināšana atbilstoši tirgus cenai, atklāta un godīga komunikācija, kompensācijas indeksācija ik pēc dažiem gadiem u.c.), finansiāls atbalsts (tehnikas, inventāra, stādu iegādei un infrastruktūras uzlabošanai), atvieglojumu piemērošana nekustamā īpašuma nodoklim.

Detālāk tika pētīts viedoklis par kompensācijām un atbalsta pasākumiem, ja meža īpašumā ir mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi. No aptaujātajiem meža zemju īpašniekiem, 25 % ir saņēmuši kompensāciju pēdējo piecu gadu laikā par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem, 8% nav pieteikušies kompensācijai, lai gan pastāv ierobežojumi (minētie argumenti: kompensācijas mazais apjoms, pārāk liels prasītais dokumentācijas daudzums un sarežģītība to aizpildīšanā, pārāk maza meža platība, nav bijusi informācijas par šādu iespēju vai nav sagatavots dabas plāns konkrētajai meža platībai). No tiem meža īpašniekiem, kuri ir saņēmuši kompensāciju, 80% nav apmierināti ar kompensācijas apjomu, bet 55% ir apmierināti ar pieteikšanās kārtību. No aptaujā piedāvātajām trijām kompensāciju pieejām nākotnē, 75 % aptaujāto norādīja, ka atbalstītu pieeju, ka kompensācijas vērtība tiek noteikta atbilstoši neiegūtajam finansiālajam labumam no mežsaimnieciskās darbības ierobežojuma.

Pieņemot, ka meža īpašnieku mežā ir dabas vērtības, kuru saglabāšanai nepieciešami stingri mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, nevienu no piedāvātajiem atbalsta pasākumiem to aizsardzībai, meža īpašnieki nenovērtēja pozitīvi (noliedzošas atbildes tika saņemtas no 35 -

48 % respondentiem, atkarībā no piedāvātā atbalsta pasākuma). Piemēram, zemes atpirkšanu (valsts no īpašnieka nopērk attiecīgo meža īpašumu par tirgus cenu) noraidīja 60 % aptaujāto, brīvprātīgu aizsardzības līguma slēgšana uz 20 gadiem (paredzēta ikgadēja kompensācija līdzšinējā kārtībā) noraidīja 58% aptaujāto. Kā salīdzinoši iespējamu variantu 36 % aptaujātie atzīmēja zemes maiņu pret līdzvērtīgu īpašumu. Šie viedokļi norāda uz to, ka mežu īpašnieku līdzšinējā pieredze ar mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem un kompensāciju piedāvājumiem, ir bijusi negatīva un tādēļ, šim jautājumam nākotnē būtu jāpievērš lielāka uzmanība.

Privāto meža īpašnieku aptaujas mērķis ir noskaidrot privāto mežu īpašnieku viedokli par līdzšinēju dabas aizsardzības organizēšanu, kompensācijām par saimnieciskās darbības ierobežojumiem un motivāciju aktīvāk līdzdarboties dabas vērtību saglabāšanā. Anketa ir izstrādāta LIFE integrētā projekta “Natura2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija” jeb projekta LatViaNature ietvaros. Tā ietvaros paredzēts uzlabot arī kompensācijas pārvaldības sistēmu Latvijā par mežu apsaimniekošanas darbības ierobežojumiem dabas vērtību uzturēšanai. Vairāk par LatViaNature: <https://latvianature.daba.gov.lv>.

Aptaujai izstrādāta speciāla metodika, lai prioritāri aptvertu privātos meža īpašniekus īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (ĪADT) un mikroliegumos, kā arī īpašniekus, kuru mežā konstatēti ES nozīmes mežu biotopi, nosakot aptaujājamo skaitu un prioritāro pazīmju sadalījumu. Lai sasniegtu pēc iespējas vairāk meža īpašniekus, aptaujas anketa tika izplatīta:

- Internetā (anketa ievietota projekta partneru interneta vietnēs, kā arī sociālajā portāla *Facebook.com*, *Twitter*);
- Ar Meža konsultāciju pakalpojuma centra starpniecību papīra formātā.

Aptauja sastāvēja no 42 jautājumiem 8 blokos (I - Līdzšinējā prakse meža apsaimniekošanā; II - Dabas vērtības un aizsardzības režīms; III - Attieksme: dabas vērtības un saimnieciskās darbības ierobežojumi; IV - Kompensācijas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem; V - Cita veida atbalsts dabas vērtību saglabāšanai; VI - Dabas aizsardzības plāni; VII - Informācijas avoti un VIII - Respondenta profils). Tiešsaistes anketa tika izstrādāta programmā *ArcGis 123 Online*.

Aptaujas anketa pirms aptaujas uzsākšanas tika reģistrēta Pensilvānijas Universitātes vietnē pētījuma pirms reģistrācijai *ASPREDICTED* 2021.gada 17.augustā, kas nodrošina to, ka pētījuma dati ir ticami, to ieguve netiek mainīta pētījuma laikā.

Kopumā tika iegūtas 655 anketas (344 papīra formātā un 311 tiešsaistē), no kurām pēc anketu apstrādes tālākai analīzei tika izmantotas 599.

Ziņojumā lietotie saīsinājumi, t.sk. respondentu citātos:

ES – Eiropas Savienība

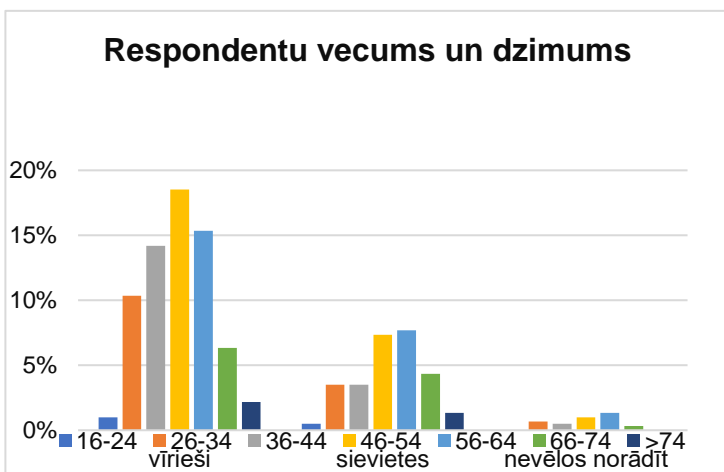
LVM – Latvijas valsts meži

NĪN – nekustamā īpašuma nodoklis

APTAUJAS REZULTĀTU APKOPOJUMS

RESPONDENTU PROFILS

Aptaujā piedalījās 68 % vīrieši, 28 % sievietes un 4 % aptaujāto nevēlējās norādīt savu dzimumu (*skatīt 1.attēlu*). Visvairāk respondentu vecuma grupā 46-55 gadi (27 %), 56-65 gadi (24 %), 36-45 gadi (18 %), 26-35 gadi (15 %), 66-75 gadi (11 %), >75 gadiem (4 %), 16-25 gadi (2 %). 66% aptaujāto ir augstākā izglītība, 19 % - vidējā profesionālā, 8 % - nepabeigta augstākā izglītība, 6 % - vidējā izglītība, 1 % - pamata izglītība. 30 % aptaujātajiem izglītība saistīta ar mežsaimniecību. 39 % respondentiem pieder 5-20 ha meža platības, 27 % - 21-50 ha, mazāk kā 5 ha – 16 % aptaujāto, 13 % - 51-200 ha, 3 % - 201-1000 ha un vairāk kā 1000 ha – 1 % respondentu. 89 % mežs pieder kā fiziskai personai, 3 % kā juridiskai personai, 8 % - gan kā fiziskai, gan kā juridiskai personai.

1.attēls. Respondentu vecuma un dzimuma sadalījums

61 % īpašnieku meža daļa vai viss ietilpst īpaši aizsargājamā teritorijā vai mikroliegumā, 6 % - nezina, vai viņu īpašums atrodas aizsargājamā teritorijā, bet 33 % norādīja, ka īpašums neatrodas īpaši aizsargājamā teritorijā (*skatīt 2.attēlu*).

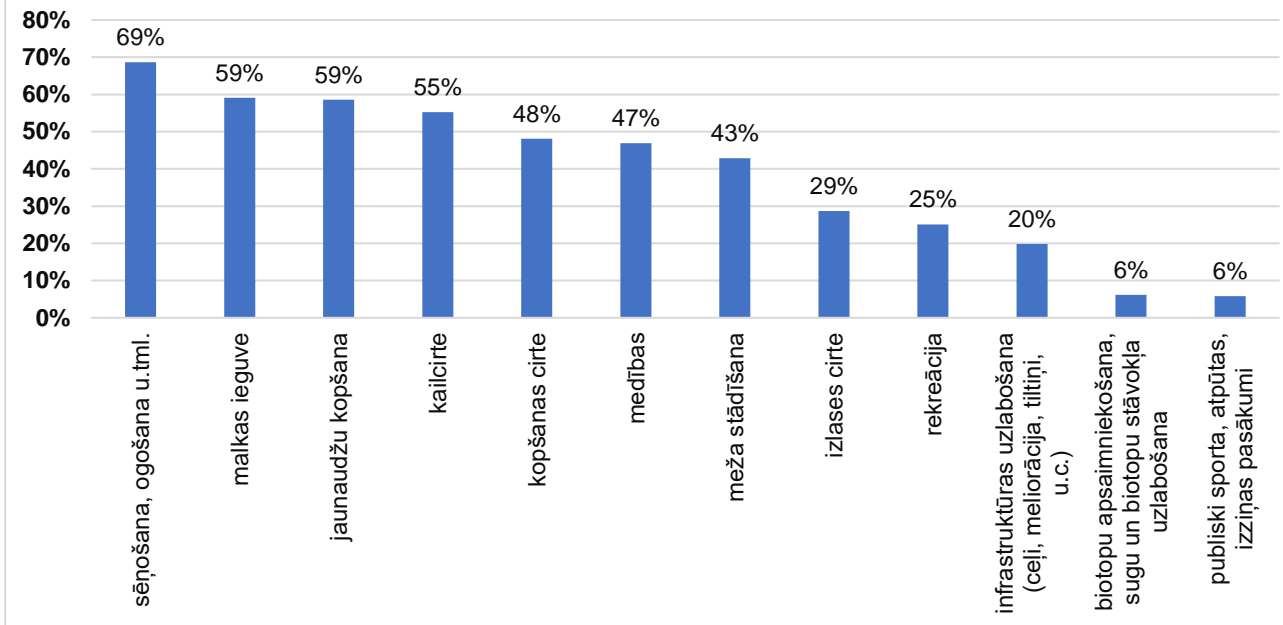

2.attēls. Respondentu dzīvesvietas

I Līdzšinējā prakse meža apsaimniekošanā

Pēdējo piecu gadu laikā vispopulārākās veiktās darbības mežos (*skatīt 3.attēlu*) ir sēņošana, ogošana u.tml. (69 %), malkas ieguve (59 %), jaunaudžu kopšana (59 %), kailcirte (55 %), savukārt vismazāk biotopu apsaimniekošanas, sugu un biotopu stāvokļa uzlabošanai (6 %) vai publiski sporta, atpūtas, izziņas pasākumi (6 %). Kā citi varianti tika norādītas tādas darbības: zinātniskā darbība vai dažādi mācību darbi, saistībā ar iegūstamo mežinženiera izglītību, publiski pieejamu dabas taku izveide, ārstniecības augu ievākšana, ganīšana, agrotehniskā kopšana.

Veiktās darbības mežā pēdējo 5 gadu laikā

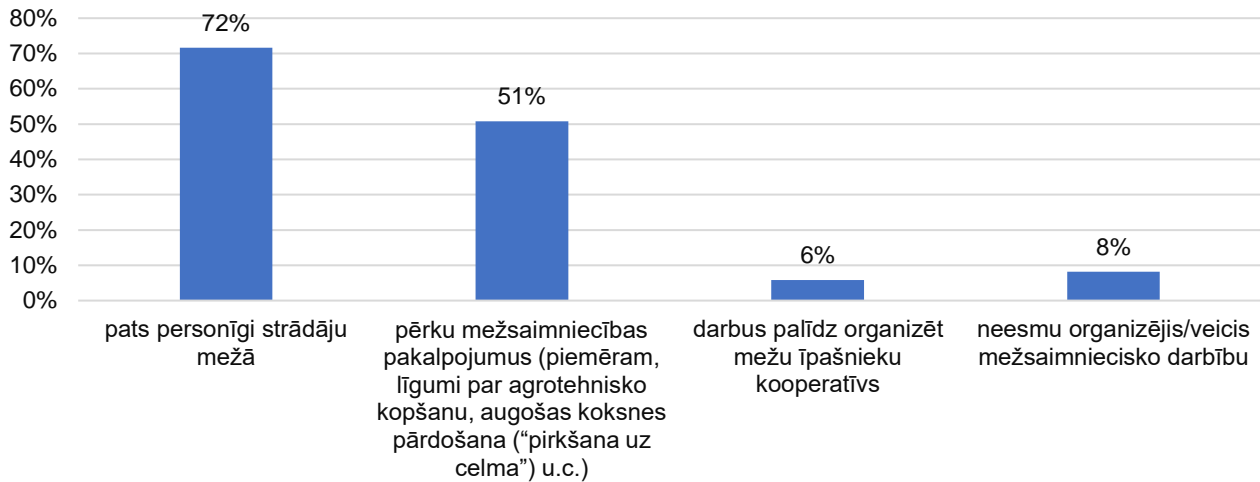

3.attēls. Veiktās darbības mežā, pēdējo 5 gadu laikā

Mežsaimniecisko darbību meža īpašumos īpašnieki visbiežāk (72 %) organizē (*skatīt 4.attēlu*) paši personīgi strādājot mežā, pērk mežsaimniecības pakalpojumus (51 %), darbus palīdz organizēt mežu īpašnieku kooperatīvs (6 %), savukārt 8 % aptaujāto nav veikuši/organizējuši mežsaimniecisko darbību. 27 % respondentu atzīmēja, ka visbiežāk gan paši strādā mežā, gan pērk pakalpojumus.

No tiem, īpašniekiem, kuri veikuši/organizējuši mežsaimniecisko darbību, 59 % mežs ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, un no tiem 10 % norādīja, ka būtu gatavi atvēlēt visu sev piederoši mežu dabas vērtību saglabāšanai, par to nesaņemot kompensāciju.

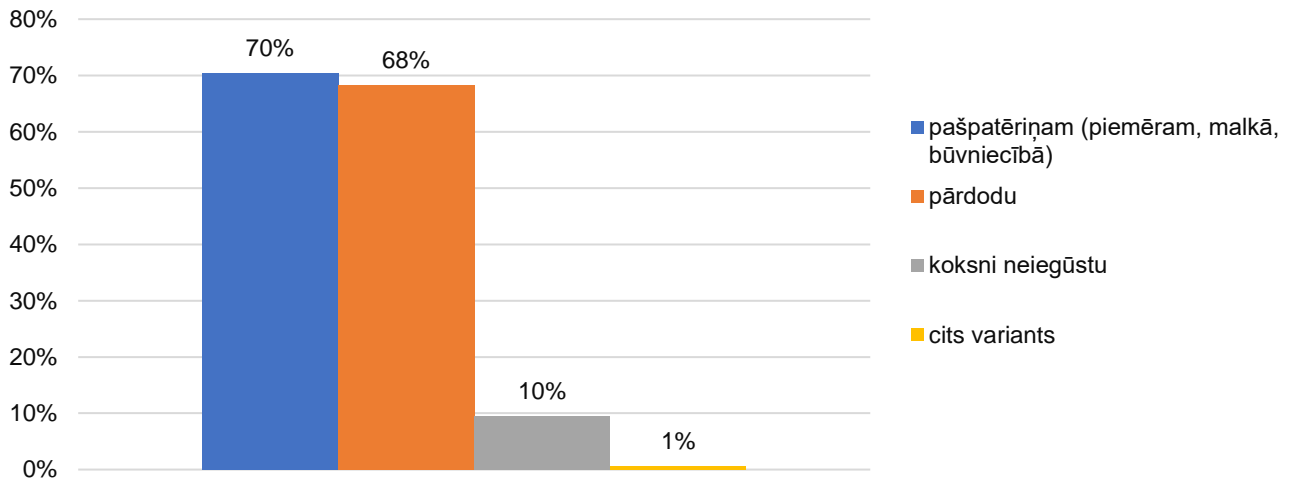
Mežsaimnieciskās darbības organizēšana

4.attēls. Mežsaimnieciskās darbības organizēšana

Visvairāk koksne tiek iegūta (*skatīt 5.attēlu*) pašpatēriņam 70 % vai pārdošanai 68 %. Kā cits variants tika norādīts koksnes vai krūmu nodošana šķeldai.

Iegūtās koksnes izmantošana

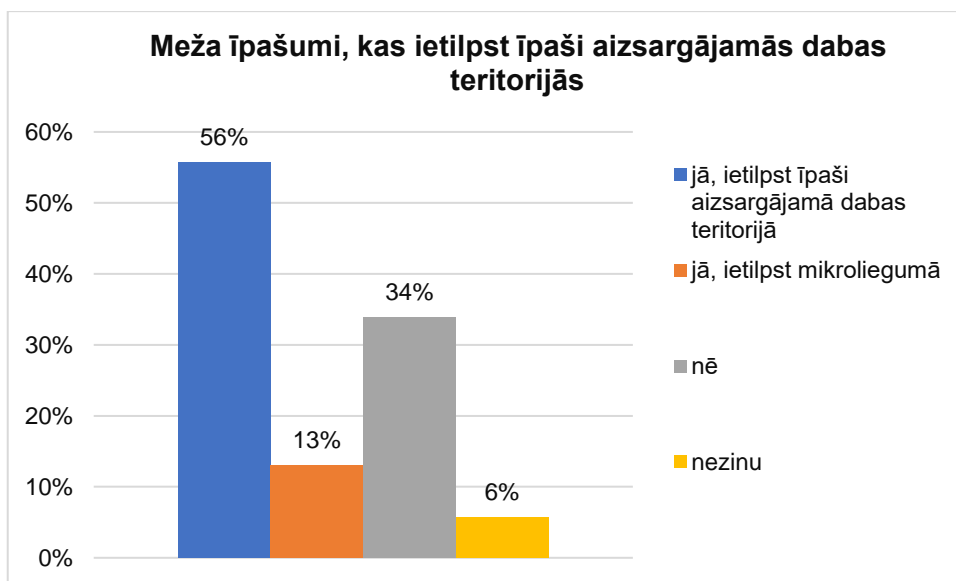

5.attēls. Iegūtās koksnes izmantošana

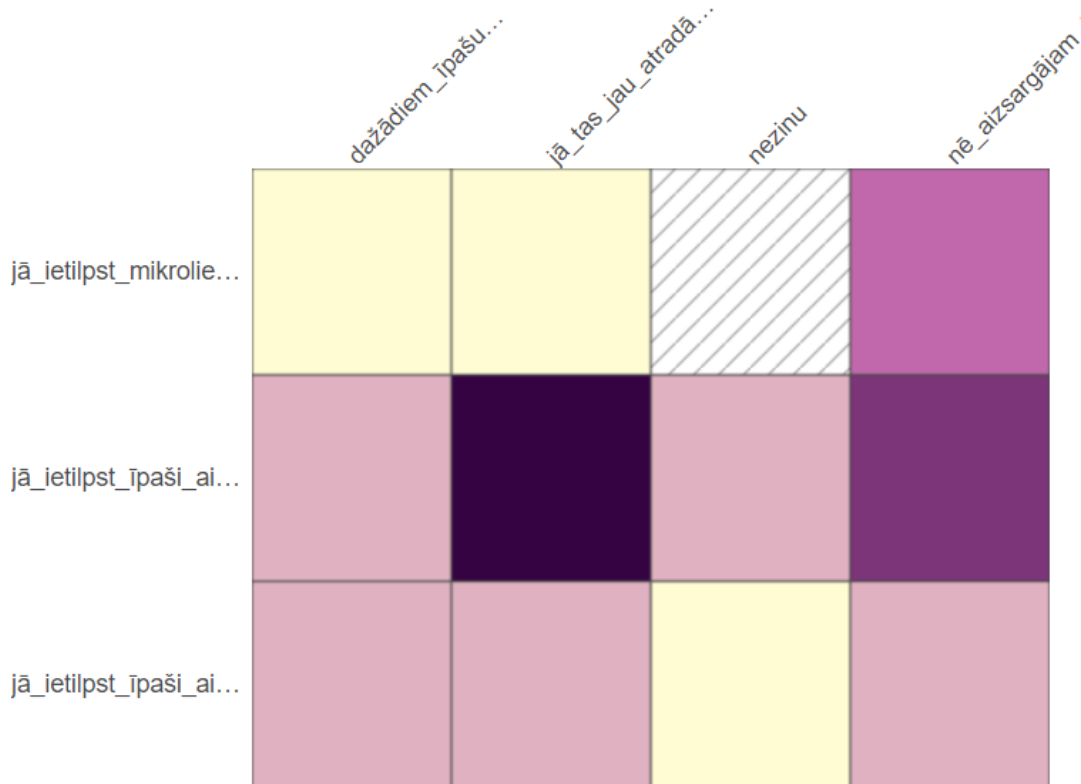
II Dabas vērtības un aizsardzības režīms

49 % no meža īpašniekiem norādīja, ka mežs ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, 6 % - mežs ietilpst kādā mikroliegumā, 7 % - mežs ietilpst gan īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, gan mikroliegumā, 6 % norādīja, ka nezina, bet 33 % - neietilpst ne īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, ne mikroliegumā (*skatīt 6.attēlu*).

6.attēls. Meža īpašumi, kas ietilpst īpaši aizsargājamās dabas teritorijās

No tiem īpašniekiem (61 % no aptaujātajiem), kuru meža īpašums vai tā daļa ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, 55 % norādīja, ka īpašums vai tā daļa jau bija aizsargāti, laikā kad viņi kļuva par īpašniekiem (*skatīt 7.attēlu*), 27 % norādīja, ka aizsargājamā teritorija tika noteikta vēlāk, 8 % - dažādiem īpašumiem ir atšķirīga situācija, bet 4 % - atzina, ka īsti nezina. Meža īpašnieki uzsvēra, ka daudzos gadījumos nav tikuši informēti par īpaši aizsargājamās teritorijas vai mikrolieguma izveidi, kā arī pieminēti gadījumi, kad mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi skar viņu īpašumu, kaut arī mikroliegums pamatā izveidots kaimiņa īpašumā. Meža īpašnieki vēlētos, lai ar viņiem tiktu vairāk komunicēts un lai tiktu informēti par ekspertu vizītēm mežos un dažādu teritoriju plānojumu maiņu.

7.attēls. Meža īpašumu statuss

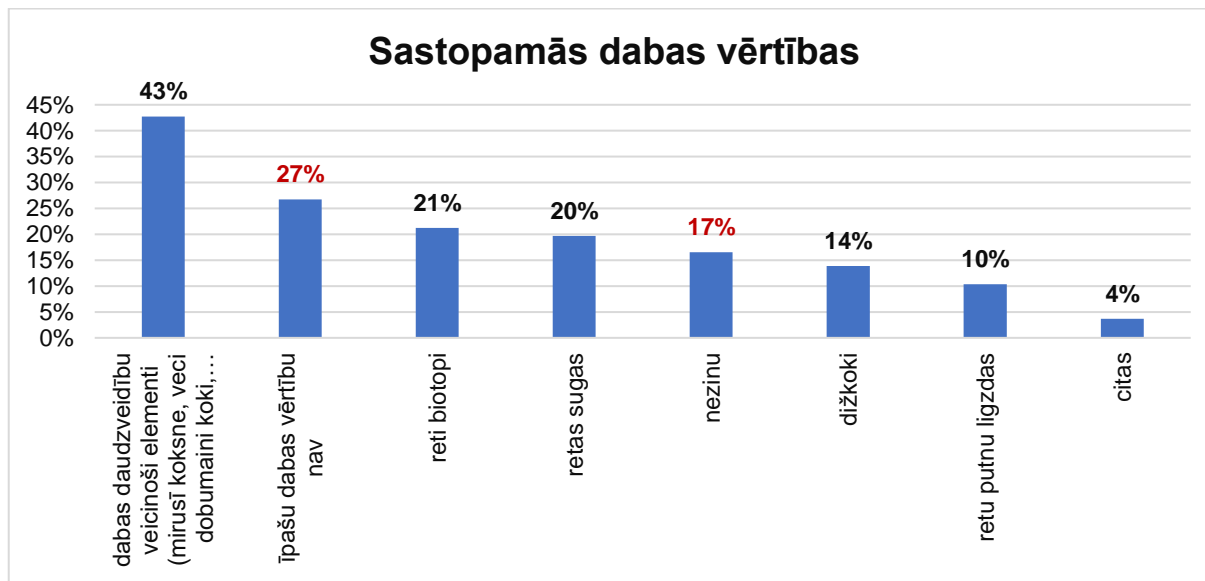
Tikai 260 meža īpašnieki norādīja, īpaši aizsargājamo teritoriju nosaukumus, kurās ietilpst meža īpašumi, no tiem 29 % atrodas Gaujas nacionālajā parkā, 21 % - Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, 13 % minēja, ka īpašums atrodas *Natura 2000* teritorijā, 8 % - Rāznas nacionālajā parkā (*skatīt 1.tabulu*).

1.tabula. ĪADT teritorijas, kurās ietilpst aptaujāto mežu platības

Teritorijas nosaukums	Reizes minēts	Teritorijas nosaukums	Reizes minēts
Gaujas nacionālais parks	75	Dabas parks "Kuja"	2
Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts	55	Dabas parks "Aiviekstes paliene"	1
Natura 2000 teritorija	33	Dabas liegums "Augstroze"	1
Rāznas Nacionālais parks	20	Dabas liegums "Bejas mežs"	1
Mikroliegums	7	Aizsargājamais ainavu apvidus "Kaučers"	1
Dabas parks "Abavas senleja"	6	Dabas liegums "Zvārde"	1
Aizsargājamais ainavu apvidus "Ziemeļgauja"	6	Dabas liegums "Ābeļi"	1
Upju aizsargjosla	5	Dabas liegums "Lielais un Pemmes purvs"	1
Dabas parks	5	Dabas parks "Daugavas ieleja"	2
Dabas liegums	4	Dabas parks "Daugavas loki"	1

Ainavu aizsargājamais apvidus "Veclaicene"	3	Dabas parks "Vecumu meži"	1
Aizsargājamais ainavu apvidus "Augšdaugava"	3	Dabas liegums "Amatas paleja"	1
Dabas liegums "Lubānas mitrājs"	3	Teiču dabas rezervāts	1
Dabas parks "Sauka"	3	Dabas liegums "Sitas un Pededze paliene"	1
Dabas parks "Pape"	3	Kemeru nacionālais parks	1
Dabas liegums "Ovīši"	2	Dabas liegums "Klintaine"	1
Aizsargājamais ainavu apvidus "Vestiena"	2	Dabas parks "Kurjanovas ezers"	1
Dabas liegums "Ventas ieleja"	2	Dabas parks "Ogres ieleja"	1
Dabas parks "Engure"	2		

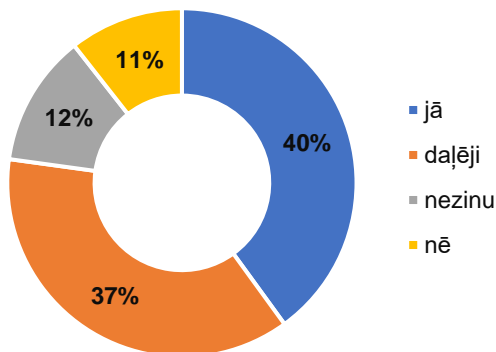
Kā lielāko dabas vērtību savos īpašumos meža īpašnieki norādīja dabas daudzveidību veicinoši elementi (mirusī koksne, veci dobumaini koki, dažādu vecumu un sugu koki) (43%), retus biotopus (21%), retas sugas (20%) un dižkokus (14%). Savukārt 27% aptaujāto uzskata, ka īpašu dabas vērtību viņu meža īpašumos nav, bet 17% nav pārliecināti (*skatīt 8.attēlu*). Interesanti, ka variantus "īpašu dabas vērtību nav" vai "nezinu" atzīmēja 19% meža īpašnieki, kuru īpašums atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, bet 15% aptaujāto, kuru īpašums neatrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā. Kā citas dabas vērtības tika nosauktas dažādas putnu sugas, avoksnāji, senkapi, boreālie meži, mitraines, gada staipeknis.

8.attēls. Sastopamās dabas vērtības meža īpašumos

40% meža īpašnieku uzskata, ka viņiem ir zināšanas par to, kā apsaimniekot viņu mežā esošās dabas vērtības, 37% - ir daļējas zināšanas, 11% - tādu nav, bet 12% nav pārliecināti. Zināšanas par dabas vērtībām nav vai par tām nav pārliecināti 16% respondenti, kuru īpašumi atrodas īpaši aizsargājamās dabas teritorijās (*skatīt 9.attēlu*). Zināšanu pašvērtējums par dabas vērtību apsaimniekošanu lielā mērā saskan ar norādīto informāciju par zemju īpašnieku izglītību.

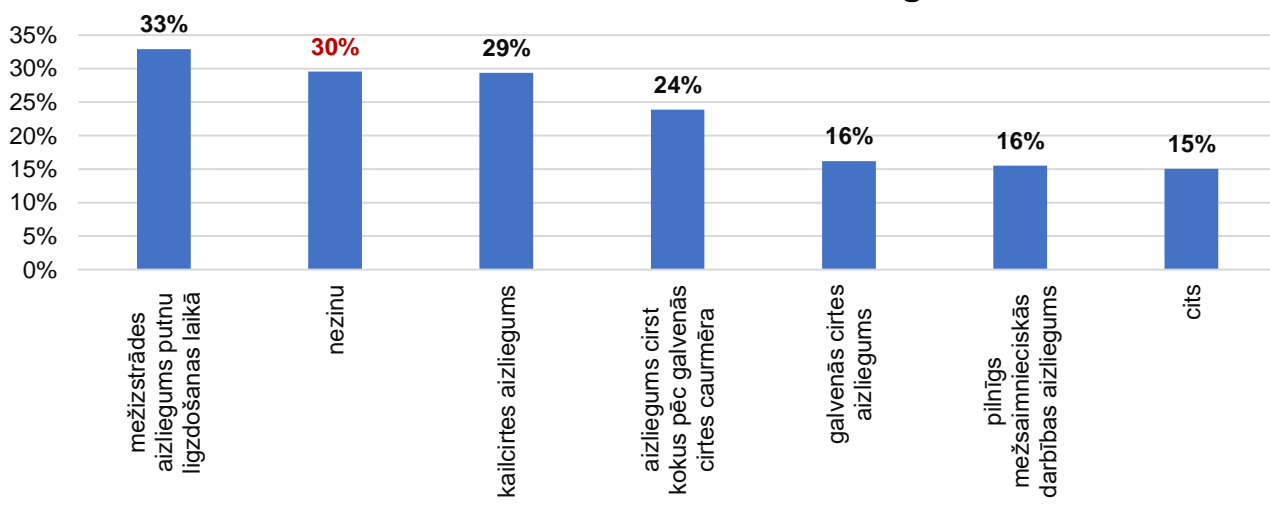
Vai Jums ir zināšanas par dabas vērtību apsaimniekošanu?

9.attēls. Zināšanas par dabas vērtību apsaimniekošanu

Jautājot par esošajiem mežsaimnieciskās darbības aizliegumiem, visvairāk tika norādīti: mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā (33 %), kailcirtes aizliegums (29 %), un aizliegums cirst kokus pēc galvenās cirtes caurmēra (24 %). 30 % aptaujāto atbildēja, ka nezina, vai ir noteikti kādi mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, no kuriem 33 % meža īpašums atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā. 15 % norādīja atbildi "cits", piemēram, sezonāls mežsaimnieciskās darbības aizliegums, koksnes realizācijas aizliegums (iespēja izmantot tikai pašpatēriņam), aizliegums veidot plantācijas un jaunaudžu kopšana putnu ligzdošanas laikā (*skatīt 10.attēlu*).

Mežsaimnieciskās darbības aizliegumi

10.attēls. Esošie mežsaimnieciskās darbības aizliegumi

Uz jautājumu, kāds ir meža īpašnieku viedoklis par to, vai pirms mežsaimnieciskās darbības veikšanas mežā tā īpašniekam būtu jāpārlicinās par mežā sastopamajām īpaši aizsargājamajām dabas vērtībām 72 % aptaujāto atbildēja, ka īpašniekam pašam būtu jāpārlicinās par mežā sastopamajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām, 23 % norādīja, ka tas nav jādara, bet 5 % nav viedokļa.

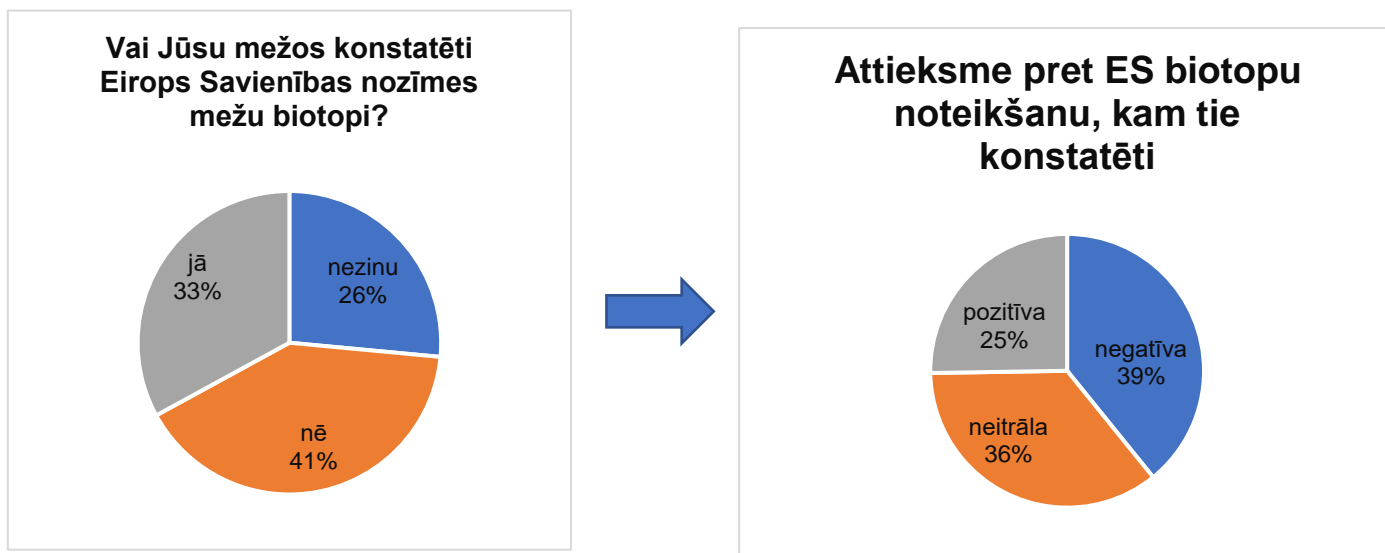
Starp tiem, kuri uzskata, ka būtu pašam nepieciešams pārlicināties par dabas vērtībām, 60 % respondentu īpašums ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā, 73 % respondentu atzina, ka viņu mežā sastopamas dabas vērtības, 15 % aptaujāto īpašumā noteikts pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums, 33 % aptaujāto mežu īpašumos konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi, no kuriem 32 % attieksme ir pozitīva, 25 % negatīva, 40 % neitrāla.

Savukārt, starp tiem, kuri uzskata, ka nav nepieciešams pārlicināties par dabas vērtībām vai nav pārlicināti par savu viedokli, 65 % respondentu īpašums ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā vai mikroliegumā, 55 % respondentu atzina, ka viņu mežā sastopamas dabas vērtības, 16 % aptaujāto īpašumā noteikts pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums, 31 % aptaujāto mežu īpašumos konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi, no kuriem 5 % attieksme ir pozitīva, 69 % negatīva, 22% neitrāla.

Vairāki īpašnieki pauda viedokli, ka pārlicināšanos par dabas vērtībām nav jāveic meža īpašniekam, bet gan mežsargam, pirms tiek dota mežizstrādes darbu atļauja.

33 % meža īpašnieku atbildēja, ka viņu mežos konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi (piemēram, “Dabas skaitīšanas” ietvaros), 41 % - nav konstatēti, bet 26 % meža īpašnieku nezina. No tiem meža īpašniekiem, kuriem ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi, 25 % attieksme ir pozitīva, 39 % tā ir negatīva, bet 36 % - neitrāla (*skatīt 11.attēlu*). Īpašnieki pauž viedokli, ka saņemtā vēstule par ES biotopu atradni ir bijusi pārāk gara un sarežģīta, lai to viegli uztvertu. Kā arī, viņuprāt, tiek pausta necieņa pret meža īpašnieku, uzliekot ierobežojumus, bet neizveidojot un nepaskaidrojot atbilstošu kompensāciju mehānismu. Savukārt, analizējot viedokļus, kas pauž attieksmi par konstatētajiem ES biotopiem, meža īpašnieki norāda, ka “Dabas skaitīšana” radījusi iespaidu, ka tas tiek darīts nekvalitatīvi un neobjektīvi, “uz ātru roku”, kā arī nav sniegta konkrēta un skaidrojoša informācija par biotopu nozīmi, svarīgumu, vai to, kas ar tiem var notikt nākotnē.

11.attēls. Meža īpašumi, kuros konstatēti ES biotopu atradnes un meža īpašnieku attieksme pret tiem

III Attieksme: dabas vērtības un saimnieciskās darbības ierobežojumi

Uz jautājumu, kādi pasākumi (darbības vai to ierobežojumi) privātajiem meža īpašniekiem būtu jāveic dabas vērtību saglabāšanai savos mežos atbildēja 75 % meža īpašnieku. Meža īpašnieki uzskata, ka ir jāsaimeinieko prātīgi, saglabājot dabas vērtības, jāatstāj vecu koku kritalas, jāveic sabiedrības informēšana un izglītošana, jākonsultējas ar ekspertiem un zinātniekiem, jāveic meža izpēte, necirst mežu putnu ligzdošanas laikā, ievērot normatīvo aktu prasības, pievēršot uzmanību arī lokālajiem plānošanas dokumentiem, jāveic meža inventarizācija, necirst dižkokus, jāveic sanitārās cirtes, meža stādīšana.

Kā būtiski apgrūtinājumi mežsaimnieciskās darbības veikšanai un individuālo mērķu sasniegšanai tiek norādīti: pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums (78 %), galvenās cirtes aizliegums (68 %). Kā salīdzinoši nebūtisks (to norādījuši 41 % aptaujāto) tiek minēts mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā (1.aprīlis - 30.jūnijs) (*skatīt 2.tabulu*).

2.tabula. Respondentu viedokļi par apgrūtinājumiem mežsaimnieciskās darbības veikšanai, (%)

Vai norādītie saimnieciskās darbības ierobežojumi apgrūtinātu Jums apsaimniekot mežu atbilstoši Jūsu iecerēm?					
	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums	5	2	5	11	78
galvenās cirtes aizliegums	8	5	8	16	64
kailcirtes aizliegums	12	7	8	16	57
aizliegums cirst kokus pēc galvenās cirtes caurmēra	16	9	15	16	44
mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā (1.aprīlis - 30.jūnijs)	41	15	16	11	17
pienākums cirmā atstāt vairāk ekoloģiskos kokus, nekā šobrīd paredzēts normatīvajos aktos	28	16	18	14	24
pienākums mežā atstāt vairāk sausos kokus, nekā šobrīd paredzēts normatīvajos aktos	26	16	19	15	24

Ja izpētām respondentu profilu, kuri pie atbilžu varianta “pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums” apgrūtinātu mežu apsaimniekot atzīmēja “nē” (5 %), tad redzam, ka 43 % aptaujātajiem īpatsvars mājsaimniecības ienākumos no mežsaimniecības gadā ir 0 %, bet 32 % - tie tiek gūti neregulāri. 69 % ir augstākā izglītība, no tiem pusei tā saistīta ar mežsaimniecību vai vides aizsardzību. ĪADT vai mikroliegumā atrodas 29 % aptaujāto meža īpašumi. Pēc meža platībām 32 % aptaujātajiem tas ir mazāks par 5 ha, 32 % aptaujātajiem - 5-20 ha, 25 % - 21-50 ha, 11 % - 51-200 ha. 97 % respondentiem mežs pieder kā fiziskām personām vai gan fiziskām, gan juridiskām personām.

Meža īpašnieki uzskata, ka no norādītajiem saimniekošanas pasākumiem vai ierobežojumiem sasniegt dabas aizsardzības mērķus mežā visvairāk palīdz sasniegt pienākums mežā atstāt dobumainos, nokaltušos kokus, kritālas (68 %), mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā (67 %) un pienākums cirmā atstāt ekoloģiskos kokus (59 %), bet vismazāk pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums (55 %), galvenās cirtes aizliegums (48 %) (*skatīt 3.tabulu*).

3.tabula. Respondentu attieksme pret ierobežojumiem, dabas aizsardzības mērķu sasniegšanai, (%).

Vai, Jūsaprāt, norādītie saimniekošanas pasākumi vai ierobežojumi palīdz sasniegt dabas aizsardzības mērķus mežā?						
	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā	nezinu/nav viedokļa
pienākums cirmā atstāt ekoloģiskos kokus	9	12	14	26	33	6
pienākums mežā atstāt dobumainos, nokaltušos kokus, kritalas	8	8	12	27	41	5
mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā	10	6	12	22	45	5
aizliegums cirst kokus pēc galvenās cirtes caurmēra	30	16	17	12	15	11
galvenās cirtes aizliegums	31	17	15	15	15	7
kailcirtes aizliegums	29	15	13	15	22	7
pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums	40	15	8	10	21	7

Uz apgalvojumu, ka "pienākums mežā atstāt dobumainos, nokaltušos kokus, kritalas" palīdz sasniegt dabas aizsardzības mērķus 68 % respondenti atbildējuši "jā" un "drīzāk jā". No tiem 60 % īpašums atrodas ĪADT vai mikroliegumā, 77 % uzskata, ka meža īpašniekam ir jāpārlicinās par mežā esošajām dabas vērtībām, 31 % zina, kādas darbības veicamas dabas vērtību saglabāšanai, 37 % respondentu īpašumos ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi un 57 % ienākumus no mežsaimniecības gūst neregulāri, bet 18 % negūst vispār. Savukārt, 16 % uz šo apgalvojumu atbildēja "nē" un "drīzāk nē". No šiem respondentiem 65 % īpašums atrodas ĪADT vai mikroliegumā, 52 % uzskata, ka meža īpašniekam ir jāpārlicinās par mežā esošajām dabas vērtībām, 24 % zina, kādas darbības veicamas dabas vērtību saglabāšanai, 25 % respondentu īpašumos ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi un 35 % ienākumus no mežsaimniecības gūst neregulāri, bet 30 % negūst vispār.

Uz apgalvojumu, ka "kailcirtes aizliegums" palīdz sasniegt dabas aizsardzības mērķus 37 % respondenti atbildējuši "jā" un "drīzāk jā". No tiem 60 % īpašums atrodas ĪADT vai mikroliegumā, 83 % uzskata, ka meža īpašniekam ir jāpārlicinās par mežā esošajām dabas vērtībām, 28 % zina, kādas darbības veicamas dabas vērtību saglabāšanai, 31 % respondentu īpašumos ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi un 48 % ienākumus no mežsaimniecības gūst neregulāri, bet 32 % negūst vispār. Savukārt, 43 % uz šo apgalvojumu atbildēja "nē" un "drīzāk nē". No šiem respondentiem 64 % īpašums atrodas ĪADT vai mikroliegumā, 62 % uzskata, ka meža īpašniekam ir jāpārlicinās par mežā esošajām dabas vērtībām, 31 % zina, kādas darbības veicamas dabas vērtību saglabāšanai, 37 % respondentu īpašumos ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi un 54 % ienākumus no mežsaimniecības gūst neregulāri, bet 14 % negūst vispār.

Ierakstīti 42 komentāri: no tiem vairākos tika uzsvērts, ka jautājums nevar būt viennozīmīgs un katra situācija jāvērtē atsevišķi, kā arī tika uzsvērts, ka ierobežojumiem jābūt pamatotiem un atbilstošiem katra meža individuālajiem aizsardzības plāniem. Tāpat respondenti uzsvēra, ka saimniekot dabai draudzīgi un saglabājot dabas vērtības var arī bez ierobežojumu ieviešanas.

Vairāki respondentu uzsvēra, ka reizēm pilnīgs mežsaimnieciskais aizliegums ir vienīgā pareizā iespēja, taču tad pretī nepieciešams aktuāla un konkurētspējīga kompensācija. Tika norādīts, ka nosakot ierobežojumus, būtu vairāk jākonsultējas ar meža īpašnieku, lai nonāktu pie labākā risinājuma.

Tiek izteikti arī priekšlikumi par ierobežojumiem, piemēram, putnu ligzdošanas periodā meža darbi notiek 0,2 - 0,5 % platībā no meža kopplatības. Daudz būtiskāk ir necirst kokus pavasarī un vasaras sākumā, tas daudz pozitīvāk ietekmētu dabu vispār, nevis ierobežojumi atsevišķos mežos.

Daži no komentāriem:

- *Mežsaimniecībā ir pieejami dažādi paņēmieni, kuri palīdz minimizēt mežistrādes ietekmi. Jāsakārto normatīvie akti. Nocirsta meža vietā jāiestāda kvalitatīvi stādi.*
- *Atsevišķos gadījumos iespējami izņēmumi, jo neliela kailcirte līdz 0,5ha platībā var reizēm radīt paradoksāli pozitīvu ietekmi uz atsevišķiem apkaimes biotopiem un/vai sugām - jāvērtē individuāli.*
- *Šie pasākumi nav vērsti uz mežsaimniecību, tikai uz koku pūdēšanu! Mežsaimniecība ir ļoti darbietilpīgs process. Daudzi to nesaprot. Ja mežu nekopj, būs kā lauksaimniecībā, gribu kartupeļus izaudzēt, bet negribu tos stādīt, ja iestāda - nevāgo!*
- *Tāpēc, ka tā jau liela daļa Latvijas mežu ir, kur mežsaimnieciskā darbība ir aizliegta. Vajadzētu biotopus veidot tur, kur meža augšanas apstākļi apgrūtina mežsaimniecisko darbību nevis tur, kur ir labi meža augšanas apstākļu tipi (sausī un auglīgi).*

Par to, vai meža īpašniekiem būtu interese veikt minētās aktivitātes savos īpašumos, lai saglabātu dabas daudzveidību, pozitīvi par dalību pieredzes apmaiņas pasākumos atbildēja 39 % respondentu. 37 % pozitīvi novērtē darīt vairāk par minimālajām prasībām. Tomēr vairākums, 47 % aptaujāto norāda, ka tiem nebūtu intereses veikt meža apsaimniekošanas darbības dabas daudzveidības palielināšanai, 44 % nevēlētos iesaistīties pētījumos par dabas daudzveidību mežos (*skatīt 4.tabulu*).

4.tabula. Respondentu ieinteresētība veikt aktivitātes mežā dabas daudzveidības saglabāšanai, (%).

Vai Jums būtu interese savā meža īpašumā veikt šādas aktivitātes, lai saglabātu dabas daudzveidību?					
	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
meža apsaimniekošanas darbības dabas daudzveidības palielināšanai (piemēram, biotopu kopšana, putnu mākslīgo ligzdvieta uzstādīšana u.c.)	28	19	17	18	19
iesaiste pētījumos par dabas daudzveidību mežos (zinātniskie pētījumi, monitoringi u.tml.)	26	18	21	16	20
dalība pieredzes apmaiņas pasākumos (Jūs dalāties ar savu meža apsaimniekošanas pieredzi)	22	16	23	18	21
darīt vairāk par minimālajām prasībām (piemēram, kritalu un sausokņu, mitro ieplaku, mežmalu, koku grupu un pameža saudzēšana u.c. labai draudzīgas mežsaimniecības prakse, kas pārsniedz normatīvo aktu prasības)	23	16	25	20	17

Lai saglabātu dabas daudzveidību, veicot “meža apsaimniekošanas darbības dabas daudzveidības palielināšanai”, 19 % respondenti atbildējuši “jā”. No tiem 56 % īpašums atrodas ĪADT vai mikroliegumā, 88 % uzskata, ka meža īpašniekam ir jāpārlicinās par mežā esošajām dabas vērtībām, 39 % zina, kādas darbības veicamas dabas vērtību saglabāšanai, 47 % respondentu īpašumos ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi un 44 % ienākumus no mežsaimniecības gūst neregulāri vai 32 % negūst vispār.

Uz apgalvojumu, lai saglabātu dabas daudzveidību “darīt vairāk par minimālajām prasībām”, 17 % respondenti atbildējuši “jā”. No tiem 57 % īpašums atrodas ĪADT vai mikroliegumā, 90 % uzskata, ka meža īpašniekam ir jāpārlicinās par mežā esošajām dabas vērtībām, 40 % zina, kādas darbības veicamas dabas vērtību saglabāšanai, 42 % respondentu īpašumos ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi un 50 % ienākumus no mežsaimniecības gūst neregulāri vai 24 % negūst vispār.

No respondentu izteiktajiem komentāriem, visvairāk izceļas viedoklis, ka pasākumu ieviešanai nepieciešams laiks un finansējums (attieciņi kompensācijas), kā arī, ka dabas aizsardzības pasākumi traucē meža īpašnieku interesēm – iegūt finanšu resursus. Tāpat liela daļa īpašnieku norāda, ka jau šobrīd dara daudz savos īpašumos dabas vērtību saglabāšanā.

Meža īpašniekiem bija iespēja arī novērtēt, cik lielu daļu no piederošā meža būtu gatavs atvēlēt dabas vērtību saglabāšanai (kurā būtu ierobežota mežsaimnieciskā darbība), par to nesaņemot kompensāciju, pārējā daļā saglabājot spēkā vispārējās prasības meža apsaimniekošanā (1 iedaļa atbilst % no meža īpašuma). 53 % respondentu izvēlējās atbildi 0 %, kas faktiski nozīmē, ka vairāk kā puse aptaujāto nevēlas piedalīties dabas vērtību saglabāšanā, nesaņemot par to atbilstošu kompensāciju (*skatīt 5.tabulu*).

5.tabula. Meža daļa (%), ko meža īpašnieki būtu gatavi atvēlēt dabas vērtību saglabāšanai, par to nesaņemot kompensāciju.

Meža daļa (%)	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Visi aptaujātie	53%	24%	9%	5,5%	1%	4%	1%	0%	1%	1%	2%
Tie, kuru īpašums atrodas ĪADT	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	58%	20%	10%	6%	1%	4%	0%	0%	1%	0%	1%
Tie, kuru īpašums neatrodas ĪADT	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	46%	29%	7%	5%	1%	4%	1%	1%	1%	2%	0%

Respondenti, kuri norādīja 0 %, 60 % aptaujātajiem meža īpašumi atrodas ĪADT vai mikroliegumā, 17 % - noteikts pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums, 60 % uzskata, ka ir pašiem jāpārliecinās par sastopamajām dabas vērtībām, 30 % respondentu īpašumos ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi, no kuriem 52 % to uztver negatīvi. 18 % negūst ienākumus vai 55 % gūst tos neregulāri.

Paskaidrojumus savai izvēlei deva 79 % meža īpašnieku (*skatīt 6.tabulu*).

6.tabula. Meža īpašnieku skaidrojumi izvēlei atstāt konkrētu % meža dabas vērtību saglabāšanai, bez iespējas saņemt kompensāciju.

Norādītais atvēlētais % no meža īpašuma dabas vērtību saglabāšanai nesaņemot kompensāciju	Meža īpašnieku paskaidrojumi (%) no kopējā paskaidrojuma skaita	Skaidrojumi (līdzīgie apvienoti)
0%	50%	Jau 50% no īpašuma ir noteikti saimnieciskās darbības ierobežojumi; Bez kompensācijas neesmu gatavs to darīt; Dabas vērtību saglabāšana ir visas sabiedrības pienākums, to jau dara LVM; Dabas vērtības tiek saglabātas arī pareizi saimniekojot; Vēlos nopelnīt, saimniekot pēc saviem ieskatiem; Jau tiek saņemta kompensācija; Ja teritorija ir valstiski svarīga, tad valstij to ir jāatpērk; Tas rada finansiālus zaudējumus; Jo tiek ieguldīti līdzekļi, piemēram, maksāts NĪN; Latvijā jau ir ļoti daudz aizsargātu teritoriju; Meža platība pārāk maza; Mežs ir privāts resurss; Nav intereses, nevēlos nekur iesaistīties;

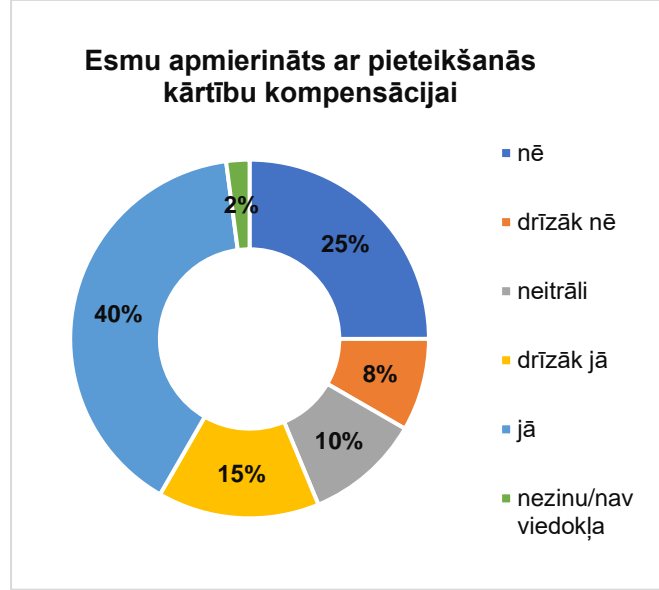
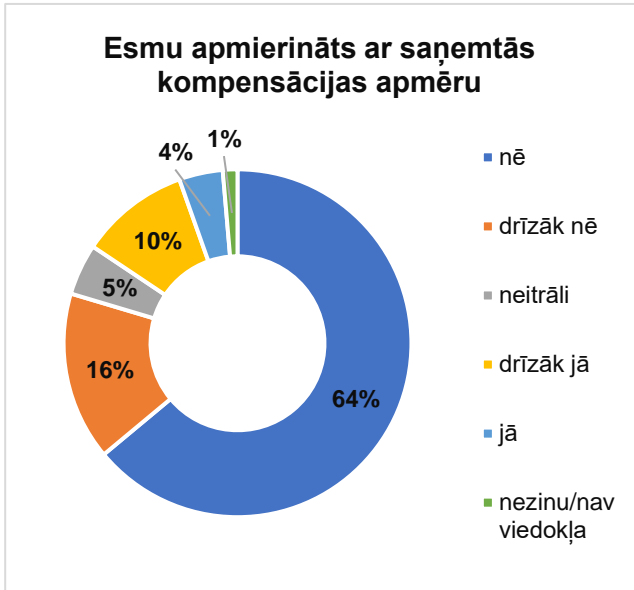
		Mežā nav dabas vērtību; Nepatīk ierobežojumi; Daba pati izvēlēsies cik daudz, ko un kur jāsaglabā; Līdzekļu izšķērdība.
10%	25%	Katram jādalās ar 10 tiesu; Tāda daļa jau ir esošie ES biotopi īpašumā; 10% atbilstoša daļa, lai visiem būtu labums – gan dabai, gan cilvēkam; Nav plānota saimnieciskā darbība šādā daļā; Tāda daļa ir mežsaimniecībai neizdevīga vai daļa, kurā netiek veikta mežsaimnieciskā darbība – grūti piekļūt, nav iespējama (ieplakas, nogāzes, avoti, mitrāji, purvāji, u.tml.); Tik daudz ir aizliegtā daļā mežsaimniecībai; Intereses pēc; Meža platība nav liela; Tāda daļa jau <i>Natura 2000</i> ; Saaudzējamā daļa pēc FSC standartiem; Sēņošanai un rekreācijai; Ne vairāk, jo tāpat jāmaksā NĪN;
20%	8%	Tas ir saprātīgs apjoms dabas saglabāšanai; Nav plānota saimnieciskā darbība; Tāda daļa ir mežsaimniecībai neizdevīga vai daļa, kurā netiek veikta mežsaimnieciskā darbība – grūti piekļūt, nav iespējama (ieplakas, nogāzes, avoti, mitrāji, purvāji, u.tml.); Tāda daļa jau <i>Natura 2000</i> ; Tik daudz ir aizliegtā daļā mežsaimniecībai.
30%	6%	Tik daudz ir nepieciešams dabai; Tik daudz dabas plānā ir aizliegtā daļā mežsaimniecībai; Tāda daļa ir mežsaimniecībai neizdevīga vai daļa, kurā netiek veikta mežsaimnieciskā darbība (ieplakas, nogāzes, avoti, mitrāji, purvāji, u.tml.); Ja eksperti sarunātos ar meža īpašniekiem, atvēlētu vēl vairāk zinātnei un pētniecībai; Tāda daļa jau ir esošie ES biotopi īpašumā;
40%	1%	Labs kompromiss starp mežsaimniecību un dabas vērtību saglabāšanu; Tāda daļa varētu būt vērtīga dabas daudzveidības saglabāšanai; Mitra ieplaka; Mežs nav ienākumu avots, tāpēc var ziedot dabas daudzveidības saglabāšanai. Tāda daļa jau ir esošie ES biotopi īpašumā.
50%	4%	Sabalansētība: puse dabai un otra puse man saimniekošanai; Daļa īpašuma jau tā ir slapja un grūti apsaimniekojama; Ja būtu atbilstoši kompensācijas mehānismi, atstātu arī 100%; Mežs ir ļoti ainavisks un bagāts ar dabas vērtībām; Likuma ietvars; Nav kvalitatīvu, “pelnošu” mežu; Šādā daļā jau ir noteikti ierobežojumi.
60%	1%	40% vēlas atstāt saimniekošanai un “zaļajam fondam”; Tāda daļa jau ir esošie ES biotopi īpašumā.

70%	0,2%	Tāda daļa jau ir esošie ES biotopi īpašumā.
80%	1%	Jāatstāj daļa arī malkas ieguvei; Jau saņem kompensācijas maksājumus;
90%	1%	Dabas aizsardzības ir vitāli svarīga; Jāatstāj daļa arī malkas ieguvei; Piepilsētas zaļās zonas saglabāšanai.
100%	2%	Dabas aizsardzība ir svarīgāka par materiālo labumu gūšanu, patīk sev apkārt redzēt dabas daudzveidību; Mežu ir jāsaudzē neatkarīgi no politikas mainības; Neliels īpašums – saimniekošana neinteresē; Sargājot dabu, mēs sargājam sevi; Visā īpašumā jau ir aizliegta mežsaimnieciskā darbība.

25 % no aptaujātajiem meža īpašniekiem ir saņēmuši kompensāciju pēdējo piecu gadu laikā par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem, 8 % nav pieteikušies kompensācijai, lai gan pastāv ierobežojumi, 54 % - nav saņēmuši, jo nav šādu ierobežojumu, 5 % - nezina, bet 9 % norādīja variantu cits. Kā cits variants tiek norādīts: nokavēts pieteikšanās laiks; pārāk maza meža platība; nav pietiekamas informācijas par kompensāciju vai tāda nav vispār - šī aptauja esot pirmā reize, kad tiek uzzināts, ka pastāv kompensācijas; ir pieteikušies, bet nav saņemta; pārāk mazi ierobežojumi; kompensācija saņemta agrāk; meža īpašumtiesības ir neilgu laiku.

No tiem meža īpašniekiem, kuriem pastāv ierobežojumi, bet nav pieteikušies kompensācijai, galvenie argumenti, kāpēc nepiesakās ir: kompensācijas mazais apjoms, pārāk liels prasītais dokumentācijas daudzums un sarežģītība to aizpildīšanā, pārāk maza meža platība, trūkst informācijas par šādu iespēju vai nav sagatavots dabas aizsardzības plāns konkrētajai meža platībai.

No tiem meža īpašniekiem, kuri ir saņēmuši kompensāciju, 80 % nav apmierināti ar kompensācijas apjomu, bet 55 % ir apmierināti ar pieteikšanās kārtību kompensācijai (*skatīt 12.attēlu*).

12.attēls. Respondentu apmierinātība ar kompensāciju un to pieteikšanas kārtību

Kā viens aptaujas uzdevumiem bija noskaidrot meža īpašniekiem pieņemamāko kompensācijas aprēķina pieeju. Tika piedāvātas 3 kompensācijas aprēķina pieejas:

- kompensācijas vērtība tiek noteikta atbilstoši neiegūtajam finansiālajam labumam no mežsaimnieciskās darbības ierobežojuma;
- kompensācija tiek maksāta atbilstoši mežā sastopamajām dabas vērtībām – jo vairāk dabas vērtību, jo lielāka kompensācija;
- kompensācijas vērtība tiek noteikta pēc kombinētas pieejas – daļēji balstoties uz neiegūto finanšu labumu un daļēji – uz mežā sastopamajām dabas vērtībām.

No aptaujā piedāvātajām trijām kompensāciju pieejām nākotnē, 75 % aptaujāto norādīja, ka atbalstītu pieeju, ka kompensācijas vērtība tiek noteikta atbilstoši neiegūtajam finansiālajam labumam no mežsaimnieciskās darbības ierobežojuma (*skatīt 7.tabulu*).

7.tabula. Respondentu viedokļi par kompensāciju aprēķināšanas pieejām, (%).

Vai Jums būtu pieņemamas šādas kompensāciju aprēķināšanas pieejas?					
Apgalvojums	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
kompensācijas vērtība tiek noteikta atbilstoši neiegūtajam finansiālajam labumam no mežsaimnieciskās darbības ierobežojuma	5	4	16	20	55
kompensācija tiek maksāta atbilstoši mežā sastopamajām dabas vērtībām – jo vairāk dabas vērtību, jo lielāka kompensācija	16	7	21	18	38
kompensācijas vērtība tiek noteikta pēc kombinētas pieejas – daļēji balstoties uz neiegūto finanšu labumu un daļēji – uz mežā sastopamajām dabas vērtībām	15	8	22	21	35

Uz apgalvojumu, ka “kompensācijas vērtība tiek noteikta atbilstoši neiegūtajam finansiālajam labumam no mežsaimnieciskās darbības ierobežojuma” 55 % respondenti atbildējuši “jā”. No tiem 66 % īpašums atrodas ĪADT vai mikroliegumā (*skatīt 8.tabulu*), 68 % uzskata, ka meža īpašniekam pašiem ir jāpārlicinās par mežā esošajām dabas vērtībām, 28 % zina, kādas darbības veicamas dabas vērtību saglabāšanai, 34 % respondentu īpašumos ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi un 57 % ienākumus no mežsaimniecības gūst neregulāri vai 18 % negūst vispār.

Uz apgalvojumu, ka “kompensācija tiek maksāta atbilstoši mežā sastopamajām dabas vērtībām – jo vairāk dabas vērtību, jo lielāka kompensācija” 38 % respondenti atbildējuši “jā”. No tiem 68 % īpašums atrodas ĪADT vai mikroliegumā, 72 % uzskata, ka meža īpašniekam pašiem ir jāpārlicinās par mežā esošajām dabas vērtībām, 23 % zina, kādas darbības veicamas dabas vērtību saglabāšanai, 36 % respondentu īpašumos ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi un 53 % ienākumus no mežsaimniecības gūst neregulāri vai 23 % negūst vispār.

8.tabula. Respondentu viedokļi, kuru meža īpašumi atrodas ĪADT, par kompensāciju aprēķināšanas pieejām.

	kompensācijas vērtība tiek noteikta atbilstoši neiegūtājam finansiālajam labumam no mežsaimnieciskās darbības ierobežojuma	kompensācija tiek maksāta atbilstoši mežā sastopamajām dabas vērtībām – jo vairāk dabas vērtību, jo lielāka kompensācija	kompensācijas vērtība tiek noteikta pēc kombinētas pieejas – daļēji balstoties uz neiegūto finanšu labumu un daļēji – uz mežā sastopamajām dabas vērtībām
Vai Jūsu īpašums ietilpst ĪADT?			

Pieņemot, ka meža īpašnieku mežā ir dabas vērtības, kuru saglabāšanai nepieciešami stingri mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, nevienu no piedāvātajiem pasākumiem to aizsardzībai meža īpašnieki nenovērtēja pozitīvi (noliedzošas atbildes tika saņemtas no 35 - 48 % respondentiem, atkarībā no piedāvātā atbalsta pasākuma) (*skatīt 9.tabulu*). Piemēram, zemes atpirkšanu (valsts no īpašnieka nopērk attiecīgo meža īpašumu par tirgus cenu) noraidīja 60 % aptaujāto, brīvprātīgu aizsardzības līguma slēgšana uz 20 gadiem (paredzēta ikgadēja kompensācija līdzšinējā kārtībā) noraidīja 58 % aptaujāto. Kā salīdzinoši iespējamu variantu 36 % aptaujātie atzīmēja zemes maiņu pret līdzvērtīgu īpašumu.

9.tabula. Respondentu viedokļi par iespējamu pasākumu ieviešanu aptaujāto meža īpašumā, ja dabas vērtību saglabāšanā būtu nepieciešami stingri mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, (%).

Ja Jūsu mežā ir dabas vērtības, kuru saglabāšanai nepieciešami stingri mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, cik pieņemami Jums ir tālāk minētie pasākumi to aizsardzībai?	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
	īpaši aizsargājamas dabas teritorijas izveide (un ikgadēja kompensācija līdzšinējā kārtībā (skatīt skaidrojumu anketas sākumā))	38	16	21	14
brīvprātīgas aizsardzības līguma slēgšana uz 10 gadiem (ikgadēja kompensācija līdzšinējā kārtībā)	35	14	24	17	10
brīvprātīgas aizsardzības līguma slēgšana uz 10 gadiem (kompensācija izmaksāta vienā piegājienā – sākumā)	35	17	26	12	11
brīvprātīgas aizsardzības līguma slēgšana uz 20 gadiem (ikgadēja kompensācija līdzšinējā kārtībā)	41	18	22	11	8
brīvprātīgas aizsardzības līguma slēgšana uz 20 gadiem (kompensācija izmaksāta vienā piegājienā – sākumā)	40	18	24	8	10
zemes atpirkšana (valsts no Jums nopērk attiecīgo meža īpašumu par tirgus cenu)	48	12	19	11	10

zemes maiņa pret līdzvērtīgu īpašumu	33	8	23	16	20
vienreizējā kompensācija (Jūs paliekat meža īpašnieks, bet tajā turpmāk nedrīkstat nodarboties ar mežsaimniecību, valsts kompensē meža tirgus vērtību)	43	13	20	12	12

Priekšlikumus esošās kompensācijas pilnveidei norādīja 57 % meža īpašnieku. Tika minēti tādi priekšlikumi kā kompensācijas apmēra palielināšana; kompensāciju aprēķināšana atbilstoši tirgus cenai; atklāta un godīga komunikācija; kompensācijas indeksācija ik pēc dažiem gadiem; finansiāls un izglītojošs atbalsts; iespēja, ka īpašnieks izvēlas kompensācijas veidu; palielināt pieejamību kompensācijām (iekļaujot arī mazās teritorijas, dažādus aizliegumus, kas šobrīd nav); jāvienkāršo pieteikšanās kompensācijām; jāveido sistēma, ka katru gadu nav jāpiesakās kompensācijai; kā arī – ja bez īpašnieka klātbūtnes tiek noteikti ierobežojumi, tad arī bez īpašnieka dokumentu iesniegšanas izmaksā kompensāciju; līguma slēgšana ar konkrētiem mērķiem.

V Cita veida atbalsts dabas vērtību saglabāšanai

Par to, kāds atbalsts būtu nepieciešams vēl bez kompensācijām, lai meža īpašnieki savā mežā rūpētos par dabas vērtībām, atbildēja 77 % aptaujāto. Visvairāk tika minēti šādi atbalsta veidi: konsultatīvs atbalsts, izglītojošs (semināri un pamācības), informatīvs, finansiāls atbalsta (tehnikas, inventāra, stādu iegādei un infrastruktūras uzlabošanai), atvieglojumu piemērošana nekustamā īpašuma nodoklim, kā arī tika minēts viedoklis, ka nekāds atbalsts nav nepieciešams – kas vēlēsies rūpēties par dabas vērtībām, arī atradīs veidu, kā to darīt.

No piedāvātajiem konsultatīvā atbalsta veidiem kā visbūtiskākos meža īpašnieki atzīmējuši: eksperta konsultācijas mežā uz vietas (42 %), iespēja saņemt informatīvos materiālus interneta vidē (34 %), iespēja piedalīties tematiskās apmācība (32 %). Vismazāk būtiski aptaujātajiem šķiet ekspertu konsultatīvais tālrunis (*skatīt 10.tabulu*).

10.tabula. Respondentu viedokļi par konsultatīvā atbalsta veidiem dabas vērtību saglabāšanai, (%).

Kādi konsultatīvā atbalsta veidi Jums šķiet būtiski, lai savā mežā vairāk rūpētos par dabas vērtību saglabāšanu?					
	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
eksperta konsultācijas mežā uz vietas	12	5	13	28	42
ekspertu konsultatīvais tālrunis	21	15	22	20	22
iespēja piedalīties tematiskās apmācībās	12	8	19	30	32
iespēja saņemt drukātus informatīvos materiālus	17	13	23	24	24
iespēja saņemt informatīvos materiālus interneta vidē	12	6	17	30	34
konsultācija par ekonomiskajām alternatīvām meža izmantošanā	11	7	20	29	33
konsultācija par alternatīviem meža apsaimniekošanas paņēmieniem	11	8	20	28	33

VI Dabas aizsardzības plāni

Lai nodrošinātu bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu meža apsaimniekošanas procesā, izstrādātas vispārējas dabas aizsardzības prasības, kas saistošas visu Latvijas mežu apsaimniekošanā. Tomēr ĪADT papildus tiek izstrādāti dabas aizsardzības plāni. Dabas aizsardzības plānus ĪADT izstrādā noteiktam laika posmam (parasti 7-15 gadi), lai konkrētā teritorijā, tajā skaitā mežos, tiktu saglabātas dabas vērtības. Plāns nosaka nepieciešamo dabas aizsardzības un pieļaujamo saimniecisko darbību, tajā skaitā mežsaimniecisko, atbilstoši ĪADT zonējumam.

Aptaujā tika iekļauti trīs jautājumi, kas skar respondentu informētību par dabas aizsardzības plāna esamību, tajā ietverto prasību ievērošanu un iesaisti plāna izstrādē. 48 % no aptaujātajiem, kuru meža īpašums atrodas ĪADT norādītajā, ka zina par dabas aizsardzības plāna esamību, 26 % atzina, ka nezina, vai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, bet 25 % norādīja, ka tas nav izstrādāts. No tiem meža īpašniekiem, kuri norādīja, ka dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts, 84 % minēja, ka meža apsaimniekošanā izmanto dabas aizsardzības plānā noteiktās prasības (*skatīt 11.tabulu*).

11.tabula. Dabas aizsardzības plāna izmantošana respondentu meža īpašumā, (%).

Apgalvojums	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
meža apsaimniekošanā izmantoju dabas aizsardzības plānā noteiktās prasības	5	3	9	17	67

Par to, vai meža īpašniekiem būtu svarīgi iesaistīties dabas aizsardzības plānu izveidē, 29 % meža īpašnieku atbildēja, ka nē, 22 % - nezina, 24 % - labprāt iesaistītos dabas aizsardzības plāna sabiedriskajā apspriešanā, 12 % - labprāt piedalītos darba grupās un semināros, plānojot aizsargājamās teritorijas attīstību, bet 13 % - gan labprāt piedalītos darba grupās un semināros, plānojot aizsargājamās teritorijas attīstību, gan labprāt iesaistītos dabas aizsardzības plāna sabiedriskajā apspriešanā.

VII Informācijas avoti

Novērtējot dažādu ikdienas informācijas avotu nozīmi, veicot mežu apsaimniekošanu un zināšanas par dabas vērtībām mežos, par uzticamākajiem vai biežāk izmantotajiem informācijas avotiem gan par meža apsaimniekošanu, gan par dabas vērtībām mežā, tika atzīmēts Valsts meža dienests (77 % aptaujāto to atzīmēja kā ļoti nozīmīgu par meža apsaimniekošanu, 67 % - par dabas vērtībām mežā) un Meža konsultāciju un pakalpojumu centrs (70 % par meža apsaimniekošanu, 63 % - par dabas vērtībām mežā). Jautājumos par meža apsaimniekošanu meža īpašniekiem vēl ir svarīgs citu meža īpašnieku viedoklis (52 %), savukārt, par dabas vērtībām nozīmīga ir arī Dabas aizsardzības pārvaldes sniegtā informācija (52 %). Pieņemt svarīgus lēmumus par abiem jautājumiem palīdz arī meža īpašnieku iegūtā izglītība 51 %. Jāatzīmē, ka 30 % aptaujāto bija norādījuši, ka iegūtā izglītība saistīta ar mežsaimniecību (*skatīt 12.tabulu*).

12.tabula. Respondentu vērtējums par informācijas avotu nozīmību, (%).

Novērtējiet dažādu ikdienas informācijas avotu nozīmi, veicot darbības saistībā ar mežu apsaimniekošanu un dabas vērtībām tajos?				
	par meža apsaimniekošanu		par dabas vērtībām mežā	
	ļoti nozīmīgs	mazāk nozīmīgs	ļoti nozīmīgs	mazāk nozīmīgs
masu mediji	33	67	33	64
citi meža īpašnieki	52	48	41	59
nevalstiskās mežsaimniecības organizācijas (meža kooperatīvi u.c.)	32	68	31	69
Valsts meža dienests	77	23	67	33
Meža konsultāciju pakalpojumu centrs (LLKC/MKPC)	70	30	63	37
Dabas aizsardzības pārvalde	43	57	52	48
nevalstiskās vides aizsardzības organizācijas	18	82	22	78
aizsargājamās teritorijas dabas aizsardzības plāns	41	59	43	57
dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”	38	62	41	59
sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperti	40	60	43	57
pieņemt lēmumus palīdz mana iegūtā izglītība	55	45	51	49

1. LĪDZŠINĒJĀ PRAKSE MEŽA APSAIMNIEKOŠANĀ

- 1.1. Pēdējo piecu gadu laikā respondentu vispopulārākās veiktās darbības mežos ir sēņošana, ogošana (69 %), malkas ieguve (59 %), jaunaudžu kopšana (59 %), kailcirte (55 %), vismazāk - biotopu apsaimniekošana (6 %).
- 1.2. Mežsaimniecisko darbību meža īpašumos īpašnieki visbiežāk (72 %) organizē paši personīgi strādājot mežā, pērk mežsaimniecības pakalpojumus (51 %), darbus palīdz organizēt mežu īpašnieku kooperatīvs (6 %), savukārt 8 % aptaujāto nav veikuši/organizējuši mežsaimniecisko darbību.
- 1.3. Visvairāk koksne tiek iegūta pašpatēriņam (70 %) vai pārdošanai (68 %). Kā cits variants tika norādīts koksnes vai krūmu nodošana šķeldai.

2. DABAS VĒRTĪBAS UN AIZSARDZĪBAS REŽĪMS

- 2.1. 49% meža īpašnieku norādīja, ka mežs ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, 6 % - ietilpst kādā mikroliegumā, 7 % - ietilpst gan īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, gan mikroliegumā, 6 % norādīja, ka nezina, bet 33 % - neietilpst ne īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, ne mikroliegumā. No tiem īpašniekiem 61% (368 meža īpašnieki), kuru meža īpašums vai tā daļa ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, 55 % norādīja, ka īpašums vai tā daļa jau bija aizsargāti, laikā kad viņi kļuva par īpašniekiem.
- 2.2. Tikai 260 meža īpašnieki norādīja īpaši aizsargājamo teritoriju nosaukumus kurās ietilpst meža īpašumi, no tiem 29 % atrodas Gaujas nacionālajā parkā, 21 % Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, 13 % minēja *Natura 2000* teritoriju, 8 % Rāznas nacionālo parku.
- 2.3. Kā lielāko dabas vērtību savos īpašumos 43 % meža īpašnieku norādīja dabas daudzveidību veicinošus elementus (mirusī koksne, veci dobumaini koki, dažādu vecumu un sugu koki), retus biotopus (21 %), retas sugas (20 %) un dižkokus (14 %). Savukārt 27 % aptaujāto uzskata, ka īpašu dabas vērtību viņu meža īpašumos nav.
- 2.4. 40 % meža īpašnieku uzskata, ka viņiem ir pietiekošas zināšanas par to, kā apsaimniekot viņu mežā esošās dabas vērtības, 37 % ir daļējas zināšanas. Jāatzīmē, ka 30 % aptaujāto norādīja, ka iegūtā izglītība ir saistīta ar mežsaimniecību, kas paskaidro zināšanu pietiekamības novērtējumu.
- 2.5. 72 % aptaujāto uzskata, ka meža īpašniekam pašam būtu jāpārlicinās par mežā sastopamajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām pirms mežsaimnieciskās darbības veikšanas. Vairāki īpašnieki pauda viedokli, ka tas nav jādara meža īpašniekam, bet gan mežsargam pirms tiek dota mežstrādes darbu atļauja.
- 2.6. 33 % aptaujāto norādīja, ka viņu mežu īpašumos (piemēram, "Dabas skaitīšanas" ietvaros) tika konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi.

2.7. No tiem meža īpašniekiem, kuriem ir konstatēti Eiropas Savienības nozīmes mežu biotopi, 25 % attieksme ir pozitīva, 39 % tā ir negatīva, bet 36 % - neitrāla.

3. ATTIEKSME: DABAS VĒRTĪBAS UN SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS IEROBEŽOJUMI

- 3.1. Meža īpašnieki uzskata, ka ir jāsaņem atbildīgi, saglabājot dabas vērtības, jāatstāj vecu koku kritālas, jāveic sabiedrības informēšana un izglītošana, jākonsultējas ar ekspertiem un zinātniekiem, jāveic meža izpēte.
- 3.2. Kā būtiskus apgrūtinājumus mežsaimnieciskās darbības veikšanai un individuālo mērķu sasniegšanai aptaujātie norādījuši: pilnīgu mežsaimnieciskās darbības aizliegumu (78 %), galvenās cirtes aizliegumu (68 %). Kā nebūtiskāks apgrūtinājums (41 %) tiek minēts mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā (1.aprīlis - 30.jūnijs).
- 3.3. Meža īpašnieki uzskata, ka no norādītajiem saimniekošanas pasākumiem vai ierobežojumiem sasniegt dabas aizsardzības mērķus mežā visvairāk palīdz: pienākums mežā atstāt dobumainos, nokaltušos kokus, kritālas (68 %), mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā (67 %) un pienākums cirmā atstāt ekoloģiskos kokus (59 %), bet vismazāk palīdz: pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums (55 %), galvenās cirtes aizliegums (48 %).
- 3.4. Lai saglabātu dabas daudzveidību, 39 % meža īpašniekiem būtu interese piedalīties pieredzes apmaiņas pasākumos. Tomēr vairākums, 47 % aptaujāto norāda, ka tiem nebūtu intereses veikt meža apsaimniekošanas darbības dabas daudzveidības palielināšanai, 44 % nevēlētos iesaistīties pētījumos par dabas daudzveidību mežos.
- 3.5. 53% aptaujāto atzīmējuši, ka nav gatavi atvēlēt nekādu daļu no sev piederoša meža dabas vērtību saglabāšanai, kur tiktu ierobežota mežsaimnieciskā darbība un par to netiktu saņemta kompensācija, 24 % aptaujāto norādījuši, ka ir gatavi atvēlēt 10 % no meža dabas vērtību saglabāšanai (piebilstot, ka šāda meža daļa nav saimnieciski izmantojama).

4. KOMPENSĀCIJAS PAR SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS IEROBEŽOJUMIEM

- 4.1. Pēdējo piecu gadu laikā kompensācijas par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem saņēmuši 25 % no aptaujātajiem meža īpašniekiem, 8 % nav pieteikušies kompensācijai, lai gan pastāv ierobežojumi.
- 4.2. No tiem meža īpašniekiem, kuri ir saņēmuši kompensāciju, 80 % nav apmierināti ar kompensācijas apjomu, bet 55 % ir apmierināti ar pieteikšanās kārtību kompensācijai.
- 4.3. No tiem meža īpašniekiem, kuriem pastāv ierobežojumi, bet nav pieteikušies kompensācijai, galvenie argumenti: kompensācijas mazais apjoms, pārāk liels prasītais dokumentācijas daudzums un sarežģītība to aizpildīšanā, pārāk maza meža platība, nepietiekoša informācijas iepriekš par šādu iespēju, nav sagatavots dabas aizsardzības plāns konkrētajai meža platībai.

- 4.4. No aptaujā piedāvātajām trijām kompensāciju pieejām nākotnē (*kompensācijas vērtība tiek noteikta atbilstoši neiegūtajam finansiālajam labumam no mežsaimnieciskās darbības ierobežojuma; kompensācija tiek maksāta atbilstoši mežā sastopamajām dabas vērtībām – jo vairāk dabas vērtību, jo lielāka kompensācija; kompensācijas vērtība tiek noteikta pēc kombinētas pieejas – daļēji balstoties uz neiegūto finanšu labumu un daļēji – uz mežā sastopamajām dabas vērtībām*), 75 % aptaujāto norādīja, ka atbalstītu pieeju, ka kompensācijas vērtība tiek noteikta atbilstoši neiegūtajam finansiālajam labumam no mežsaimnieciskās darbības ierobežojuma.
- 4.5. Pieņemot, ka meža īpašnieku mežā ir dabas vērtības, kuru saglabāšanai nepieciešami stingri mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, nevienam no piedāvātajiem pasākumiem to aizsardzībai meža īpašnieki nenovērtēja pozitīvi (noliedzošas atbildes tika saņemtas no 35 - 48 % respondentiem, atkarībā no piedāvātā atbalsta pasākuma). Piemēram, zemes atpiršanu (valsts no īpašnieka nopērk attiecīgo meža īpašumu par tirgus cenu) noraidīja 60 % aptaujāto, brīvprātīgu aizsardzības līguma slēgšana uz 20 gadiem (paredzēta ikgadēja kompensācija līdzšinējā kārtībā) noraidīja 58 % aptaujāto. Kā salīdzinoši iespējamu variantu 36 % aptaujātie atzīmēja zemes maiņu pret līdzvērtīgu īpašumu.
- 4.6. Priekšlikumus esošās kompensācijas pilnveidei norādīja 57 % meža īpašnieku. Tika minēti tādi priekšlikumi kā kompensācijas apmēra palielināšana, kompensāciju aprēķināšana atbilstoši tirgus cenai, atklāta un godīga komunikācija, kompensācijas indeksācija ik pēc dažiem gadiem, finansiāla un izglītojoša atbalsta sniegšana.

5. CITA VEIDA ATBALSTS DABAS VĒRTĪBU SAGLABĀŠANAI

- 5.1. Par atbalstu veidiem meža apsaimniekošanā, papildus kompensācijām, tika minēti šādi atbalsta veidi: konsultatīvs atbalsts, izglītojošs (semināri un pamācības), informatīvs, finansiāls atbalsts (tehnikas, inventāra, stādu iegādei un infrastruktūras uzlabošanai), atvieglojumu piemērošana nekustamā īpašuma nodoklim, kā arī tika minēts, ka nekāds atbalsts nav nepieciešams – kas vēlēties rūpēties par dabas vērtībām, arī atradīs veidu, kā to darīt.
- 5.2. No piedāvātajiem konsultatīvā atbalsta veidiem kā visbūtiskākos meža īpašnieki atzīmējuši: eksperta konsultācijas mežā uz vietas (42 %), iespēja saņemt informatīvos materiālus interneta vidē (34 %), iespēja piedalīties tematiskās apmācība (32 %). Vismazāk noderīgs aptaujātajiem šķiet ekspertu konsultatīvais tālrunis.

6. DABAS AIZSARDZĪBAS PLĀNI

- 6.1. No tiem meža īpašniekiem, kuri norādīja, ka viņu meža īpašums vai tā daļa atrodas īpaši aizsargājamā dabas teritorijā, 48 % norādīja, ka tām ir izstrādāts dabas

- aizsardzības plāns, 26 % nezina, vai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns, bet 25 % norādīja, ka tas nav izstrādāts.
- 6.2. No tiem meža īpašniekiem, kuri norādīja, ka dabas aizsardzības plāns ir izstrādāts, 84 % norādīja, ka meža apsaimniekošanā izmanto dabas aizsardzības plānā noteiktās prasības.
- 6.3. Dabas aizsardzības plāni īpaši aizsargājamās dabas teritorijās nosaka mežu apsaimniekošanas vadlīnijas, tāpēc mežu īpašnieku iesaiste to izstrādē būtu būtiska. Tomēr aptaujāto viedokļi šajā jautājumā bija neviennozīmīgi: 29 % meža īpašnieku atbildēja, ka nevēlotos iesaistīties, 22 % - nezina, bet 24 % - labprāt iesaistītos dabas aizsardzības plāna sabiedriskajā apspriešanā.

7. INFORMĀCIJAS AVOTI

- 7.1. Novērtējot dažādu ikdienas informācijas avotu nozīmi, par uzticamākajiem vai biežāk izmantotajiem informācijas avotiem gan par meža apsaimniekošanu, gan par dabas vērtībām mežā, tika atzīmēts Valsts meža dienests (77 % aptaujāto to atzīmēja kā ļoti nozīmīgu par meža apsaimniekošanu, 67 % - par dabas vērtībām mežā) un Meža konsultāciju un pakalpojumu centrs (70 % par meža apsaimniekošanu, 63 % - par dabas vērtībām mežā).
- 7.2. Jautājumos par meža apsaimniekošanu meža īpašniekiem vēl ir svarīgs citu meža īpašnieku viedoklis (52 %), savukārt, par dabas vērtībām nozīmīga ir arī Dabas aizsardzības pārvaldes sniegtā informācija (52 %).

PIELIKUMS NR.1. APTAUJAS ANKETA

Aptauja privāto mežu īpašniekiem

Līdztekus citiem devumiem sabiedrībai, mežs ir nozīmīgs un neaizstājams dabas vērtību glabātājs. Šis **aptaujas mērķis** ir noskaidrot **privāto mežu īpašnieku viedokli** par līdzšinēju dabas aizsardzības organizēšanu, kompensācijām par saimnieciskās darbības ierobežojumiem un motivāciju aktīvāk līdzdarboties dabas vērtību saglabāšanā.

Aptaujas periods: 2021.gada jūlijs - decembris.

Anketā lietoto jēdzienu skaidrojums:

- **Aizsargājama teritorija** – īpaši aizsargājama dabas teritorija (tajā skaitā *Natura 2000*), kā arī mikroliegums.
- **Ilgadēja kompensācija** līdzšinējā kārtībā par vienu ha – 160 EUR, ja aizliegta mežsaimnieciskā darbība; 120 EUR, ja aizliegta galvenā cirte; 45 EUR, ja aizliegta kailcirte;
- **Brīvprātīgas aizsardzības līguma slēgšana** – valsts un privātpašnieka vienošanās uz noteiktu laiku, kurā jāievēro konkrēti dabas aizsardzības pasākumi, pretī saņemot finansiālu un konsultatīvu atbalstu. Pēc līguma termiņa beigām privātpašniekam ir iespēja izvēlēties vai sadarbību turpināt.
- **Galvenā cirte** - cirtes veids mežaudzes nociršanai vienā (kailcirte) paņēmienā vai vairākos paņēmienos (izlases vai pakāpeniskā cirte) pēc galvenās cirtes vecuma vai galvenās cirtes caurmēra sasniegšanas
- **Kailcirte** - galvenās cirtes izpildes veids. Ar šo cirti gada laikā no tās uzsākšanas mežaudzes vai tās daļas šķērslaukums tiek samazināts tiktāl, ka tas kļūst mazāks par kritisko šķērslaukumu.

Aptauja ir anonīma, pētījumā iegūtie dati tiks izmantoti tikai apkopotā veidā un šī pētījuma mērķim. Tiek ievērota privātuma politika attiecībā uz iesaistīto personas datu aizsardzību (piemēram, par īpašumu un tā atrašanās vietu), pamatojoties uz 2016. gada 27. aprīļa Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 2016/679.

Anketas pilnvērtīga aizpilde aizņems **~25 min.** laika. Ļoti novērtējam Jūsu ieguldījumu!

Ja anketu izsniedza LLKC konsultants, tad ievadiet LLKC kodu šeit: _____.

I Līdzšinējā prakse meža apsaimniekošanā

1.1. Kuras no norādītajām darbībām ir veiktas Jūsu mežā iepriekšējo piecu gadu laikā? (*iespējami vairāki atbilžu varianti*)

- kailcirte
- izlases cirte
- kopšanas cirte
- meža stādīšana
- jaunaudžu kopšana
- malkas ieguve
- sēņošana, ogošana u.tml.
- medības

- rekreācija
- publiski sporta, atpūtas, izziņas pasākumi
- biotopu apsaimniekošana, sugu un biotopu stāvokļa uzlabošanai
- infrastruktūras uzlabošana (ceļi, meliorācija, tiltiņi, u.c.)
- citas darbības

1.2. Kā Jūs organizējat/veicat mežsaimniecisko darbību savā mežā? (*iespējami vairāki atbilžu varianti*)

- pats personīgi strādāju mežā
- pārku mežsaimniecības pakalpojumus (piemēram, līgumi par agrotehnisko kopšanu, augošas koksnes pārdošana (“pirkšana uz celma”) u.c.)
- darbus palīdz organizēt mežu īpašnieku kooperatīvs
- neesmu organizējis/veicis mežsaimniecisko darbību
- cits variants

1.3. Kā Jūs pamatā izmantojat savā mežā iegūto koksni? (*iespējami vairāki atbilžu varianti*)

- pašpatēriņam (piemēram, malkā, būvniecībā)
- pārdošu
- koksni neiegūstu
- cits

variants _____

II Dabas vērtības un aizsardzības režīms

2.1. Vai Jūsu mežs (tā daļa) atrodas aizsargājamā teritorijā?

- jā, ietilpst īpaši aizsargājamā dabas teritorijā (ja zināms, jānorāda nosaukums _____)
- jā, ietilpst mikroliegumā
- nē
- nezinu

Komentārs _____

2.2. Vai mežs atradās aizsargājamā teritorijā brīdī, kad Jūs kļuvāt par meža īpašnieku? (*nav jāaizpilda, ja neatrodas aizsargājamā teritorijā*)

- jā, tas jau atradās aizsargājamā teritorijā
- nē, aizsargājamā teritorija tika noteikta vēlāk
- dažādiem īpašumiem dažāda situācija

Komentārs _____

2.3. Kādas dabas vērtības ir sastopamas Jūsu mežā? (*iespējami vairāki atbilžu varianti*)

- retas sugas
- reti biotopi
- dižkoki
- dabas daudzveidību veicinoši elementi (miruši koksne, veci dobumaini koki, dažādu vecumu un sugu koki)
- retu putnu ligzdas
- cits: _____
- īpašu dabas vērtību nav
- nezinu

2.4. Vai Jums ir zināms, kādas darbības veicamas šo dabas vērtību saglabāšanai? (*nav jāaizpilda, ja īpašu dabas vērtību nav*)

- jā
- nē
- daļēji
- nezinu

2.5. Kādi saimnieciskās darbības ierobežojumi noteikti Jūsu mežā (vai tā daļā)? (*iespējami vairāki atbilžu varianti*)

- pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums
- galvenās cirtes aizliegums
- kailcirtes aizliegums
- aizliegums cirst kokus pēc galvenās cirtes caurmēra
- mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā
- nezinu
- cits variants

2.6. Vai uzskatāt, ka pirms mežsaimnieciskās darbības veikšanas mežā tā īpašniekam būtu jāpārlicinās par mežā sastopamajām īpaši aizsargājamām dabas vērtībām?

2.7. Vai Jūsu mežos konstatēti Eirops Savienības nozīmes mežu biotopi (piemēram, “Dabas skaitīšanas” ietvaros)?

- jā
- nē
- nezinu

Komentārs _____

2.8. Kāda ir Jūsu attieksme par to, ka Jūsu mežā konstatēti biotopi? *(jāatbild tikai tad, ja biotopi konstatēti)*

- pozitīva
- negatīva
- neitrāla
- nezinu

Komentārs _____

III Attieksme: dabas vērtības un saimnieciskās darbības ierobežojumi

3.1. Kādi pasākumi (darbības vai to ierobežojumi) privātajiem meža īpašniekiem būtu jāveic dabas vērtību saglabāšanai savos mežos? _____

3.2. Lūdzu novērtējiet, vai norādītie saimnieciskās darbības ierobežojumi apgrūtinātu Jums apsaimniekot mežu atbilstoši Jūsu iecerēm? *(lūdzu atzīmējiet ar x)*

	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums					
galvenās cirtes aizliegums					
kailcirtes aizliegums					
aizliegums cirst kokus pēc galvenās cirtes caurmēra					
mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā (1.aprīlis - 30.jūnijs)					
pienākums cirmā atstāt vairāk ekoloģiskos kokus, nekā šobrīd paredzēts normatīvajos aktos					
pienākums mežā atstāt vairāk sausos kokus, nekā šobrīd paredzēts normatīvajos aktos					

Komentārs: _____

3.3. Lūdzu novērtējiet, vai, Jūsaprāt, norādītie saimnieciskās darbības pasākumi vai ierobežojumi palīdz sasniegt dabas aizsardzības mērķus mežā? *(lūdzu atzīmējiet ar x):*

	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā	nezinu/nav viedokļa
pienākums cirmā atstāt ekoloģiskos kokus						
pienākums mežā atstāt dobumainos, nokaltušos kokus, kritālas						
mežizstrādes aizliegums putnu ligzdošanas laikā						
aizliegums cirst kokus pēc galvenās cirtes caurmēra						
galvenās cirtes aizliegums						
kailcirtes aizliegums						

pilnīgs mežsaimnieciskās darbības aizliegums						
--	--	--	--	--	--	--

Komentārs _____

3.4. Vai Jums būtu interese savā meža īpašumā veikt šādas aktivitātes, lai saglabātu dabas daudzveidību?
 (lūdzu atzīmējiet ar x):

	nē	drīzāk nē	neitrāl i	drīzāk jā	jā
meža apsaimniekošanas darbības dabas daudzveidības palielināšanai (piemēram, biotopu kopšana, putnu mākslīgo ligzdvieta uzstādīšana u.c.)					
iesaiste pētījumos par dabas daudzveidību mežos (zinātniskie pētījumi, monitoringi u.tml.)					
dalība pieredzes apmaiņas pasākumos (Jūs dalāties ar savu meža apsaimniekošanas pieredzi)					
darīt vairāk par minimālajām prasībām (piemēram, kritalu un sausokņu, mitro ieplaku, mežmalu, koku grupu un pameža saudzēšana u.c. dabai draudzīgas mežsaimniecības prakse, kas pārsniedz normatīvo aktu prasības)					

Komentārs _____

3.5. Cik lielu daļu no Jums piederošā meža Jūs būtu gatavs atvēlēt dabas vērtību saglabāšanai (ierobežota mežsaimnieciskā darbība), par to nesaņemot kompensāciju, pārējā daļā saglabājot spēkā vispārējās prasības meža apsaimniekošanā? (lūdzu atzīmējiet ar x, viena iedaļa atbilst 10 %)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Lūdzu, īsi paskaidrot savu izvēli, norādot kādu meža daļu u.tml. (ja atbilde bija robežās no 1-10) vai kāpēc nē:

IV Kompensācijas par saimnieciskās darbības ierobežojumiem

4.1. Vai pēdējo piecu gadu laikā esat saņēmis kompensāciju par mežsaimnieciskās darbības ierobežojumiem aizsargājamā teritorijā?

- jā, esmu saņēmis
- nē, neesmu saņēmis, jo nav šādu ierobežojumu
- nepieteicos kompensācijai, lai gan pastāv ierobežojumi
- nezinu
- cits variants _____

4.2. Vai esat apmierināts ar saņemtās kompensācijas apmēru un pieteikšanās kārtību? *Jautājums jāatbild tikai tiem, kas iepriekšējā jautājumā atbildēja – “Jā, esmu saņēmis”*

	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā	nezinu/nav viedokļa
esmu apmierināts ar saņemtās kompensācijas apmēru						
esmu apmierināts ar pieteikšanās kārtību kompensācijai						

Komentārs _____

4.3. Kāpēc Jūs nepieteicāties kompensācijai? *Jautājums jāatbild tikai tiem, kas 4.1. jautājumā atbildēja – “Nepieteicos kompensācijai, lai gan pastāv ierobežojumi”*

4.4. Vai Jums būtu pieņemamas šādas kompensāciju aprēķināšanas pieejas? *(lūdzu atzīmējiet ar x):*

	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
kompensācijas vērtība tiek noteikta atbilstoši neiegūtajam finansiālajam labumam no mežsaimnieciskās darbības ierobežojuma					
kompensācija tiek maksāta atbilstoši mežā sastopamajām dabas vērtībām – jo vairāk dabas vērtību, jo lielāka kompensācija					
kompensācijas vērtība tiek noteikta pēc kombinētas pieejas – daļēji balstoties uz neiegūto finanšu labumu un daļēji – uz mežā sastopamajām dabas vērtībām					

Komentārs _____

4.5. Ja Jūsu mežā ir dabas vērtības, kuru saglabāšanai nepieciešami stingri mežsaimnieciskās darbības ierobežojumi, cik pieņemami Jums ir tālāk minētie pasākumi to aizsardzībai? *(lūdzu atzīmējiet ar x):*

	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
īpaši aizsargājamas dabas teritorijas izveide (un ikgadēja kompensācija līdzšinējā kārtībā (skatīt skaidrojumu anketas sākumā))					

brīvprātīgas aizsardzības līguma slēgšana uz 10 gadiem (ikgadēja kompensācija līdzšinējā kārtībā)					
brīvprātīgas aizsardzības līguma slēgšana uz 10 gadiem (kompensācija izmaksāta vienā piegājienā – sākumā)					
brīvprātīgas aizsardzības līguma slēgšana uz 20 gadiem (ikgadēja kompensācija līdzšinējā kārtībā)					
brīvprātīgas aizsardzības līguma slēgšana uz 20 gadiem (kompensācija izmaksāta vienā piegājienā – sākumā)					
zemes atpirkšana (valsts no Jums nopērk attiecīgo meža īpašumu par tirgus cenu)					
zemes maiņa pret līdzvērtīgu īpašumu					
vienreizējā kompensācija (Jūs paliekat meža īpašnieks, bet tajā turpmāk nedrīkstat nodarboties ar mežsaimniecību, valsts kompensē meža tirgus vērtību)					

Komentārs _____

4.6. Kādi ir Jūsu priekšlikumi esošās kompensāciju sistēmas pilnveidei? _____

_____

_____

V Cita veida atbalsts dabas vērtību saglabāšanai

5.1. Kāds atbalsts bez kompensācijām Jums būtu nepieciešams, lai savā mežā vairāk rūpētos par dabas vērtību saglabāšanu? _____

5.2. Kādi konsultatīvā atbalsta veidi Jums šķiet būtiski, lai savā mežā vairāk rūpētos par dabas vērtību saglabāšanu? (lūdzu atzīmēt ar x):

	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
eksperta konsultācijas mežā uz vietas					
ekspertu konsultatīvais tālrunis					
iespēja piedalīties tematiskās apmācībās					
iespēja saņemt drukātus informatīvos materiālus					
iespēja saņemt informatīvos materiālus interneta vidē					
konsultācija par ekonomiskajām alternatīvām meža izmantošanā					
konsultācija par alternatīviem meža apsaimniekošanas paņēmieniem					

Komentārs _____

VI Dabas aizsardzības plāni

6.1. Ja Jūsu mežs atrodas aizsargājamā teritorijā, vai tai ir izstrādāts dabas aizsardzības plāns? *(ja neatrodas aizsargājamā teritorijā, tad nav jāatbild):*

- jā
- nē
- nezinu

Komentārs _____

6.2. Cik lielā mērā meža apsaimniekošanā Jūs izmantojat dabas aizsardzības plānā noteiktās prasības? *(ja nav dabas aizsardzības plāna, tad nav jāatbild)*

	nē	drīzāk nē	neitrāli	drīzāk jā	jā
meža apsaimniekošanā izmantoju dabas aizsardzības plānā noteiktās prasības					

Komentārs _____

6.3. Vai Jums būtu svarīgi iesaistīties dabas aizsardzības plāna izstrādē?

- jā, labprāt piedalītos dabas aizsardzības plāna sabiedriskajā apspriešanā
- jā, labprāt piedalītos darba grupās un semināros, plānojot aizsargājamās teritorijas attīstību
- nē nezinu

VII Informācijas avoti

7.1. Novērtējiet dažādu ikdienas informācijas avotu nozīmi, veicot darbības saistībā ar mežu apsaimniekošanu un dabas vērtībām tajos? *(Iespējami vairāki atbilžu varianti. Lūdzu atzīmēt tos, atbilstoši nozīmīgumam)*

	par meža apsaimniekošanu		par dabas vērtībām mežā	
	ļoti nozīmīgs	mazāk nozīmīgs	ļoti nozīmīgs	mazāk nozīmīgs
masu mediji				
citi meža īpašnieki				
nevalstiskās mežsaimniecības organizācijas (meža kooperatīvi u.c.)				
Valsts meža dienests				
Meža konsultāciju pakalpojumu centrs (LLKC/MKPC)				
Dabas aizsardzības pārvalde				
nevalstiskās vides aizsardzības organizācijas				
aizsargājamās teritorijas dabas aizsardzības plāns				
dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”				
sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperti				
pieņemt lēmumus palīdz mana iegūtā izglītība				
cits variants _____				

VIII Respondenta profils

8.1. Dzimums:

- vīrietis sieviete nevēlos norādīt

8.2. Vecums (gadi):

- 16–25 26–35 36–45 46–55 56–65 66–75 >75

8.3. Izglītība:

- pamata vidējā vidējā profesionālā nepabeigta augstākā augstākā

8.4. Izglītības tematiskā joma (*iespējami vairāki atbilžu varianti*):

- saistīta ar mežsaimniecību
 saistīta ar vides aizsardzību
 cita joma _____

8.5. Nodarbošanās | statuss:

- studēju vai mācos strādāju algotu darbu strādāju savā uzņēmumā
 esmu pašnodarbinātais saņemu bezdarbnieka pabalstu pensionārs
 cits _____

8.6. Nodarbinātības joma: _____

8.7. Dzīvesvieta (pasta indekss): _____

8.8. Vai dzīvojat līdzās piederošajam mežam? _____

8.8.1. Ja nedzīvojat līdzās piederošajam mežam, lūdzu norādiet, kurā novadā (pasta kods) mežs atrodas (ja atrodas vairākos novados, minēt to, kur atrodas lielākā platība): _____

8.9. Cik hektāru meža Jums pieder?

- < 5 ha
 5-20 ha
 21-50 ha
 51-200 ha
 201-1000 ha
 > 1000 ha

8.10. Jums mežs pieder kā:

- fiziskai personai
 juridiskai personai (tajā skaitā zemnieku saimniecība)
 gan kā fiziskai, gan kā juridiskai personai

8.11. Cik ilgi Jūsu īpašumā ir mežs?

- <5 gadi
 5-10 gadi
 >10 gadi
 dažādiem īpašumiem dažāds piederības laiks

8.12. Cik lielu īpatsvaru mājsaimniecības ienākumos sastāda ienākumi no mežsaimniecības gadā (*lūdzu atzīmējiet ar x, viena iedaļa atbilst 10 %*)

0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ienākumi tiek gūti neregulāri (vienreizēji ienākumi vairāku gadu laikā)

8.13. Vai esat biedrs kādā no norādītajām organizācijām? (*iespējami vairāki atbilžu varianti*)

- meža īpašnieku biedrība vai kooperatīvs
- cita meža nozares sabiedriskā organizācija
- vides aizsardzības nevalstiskās organizācijas
- medību kolektīvs
- neesmu nevienā
- cits variants (vai norādiet konkrēti, kuras NVO biedrs esat) _____

8.14. Lūdzu norādiet kontaktinformāciju, ja vēlaties saņemt informāciju par iespējām iesaistīties kādos ar dabas vērtību saglabāšanu saistītos pasākumos (pēc izvēles):

e-pasts _____; vai tālruņa numurs: _____

Anketa ir izstrādāta LIFE integrētā projekta "Natura2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" jeb projekta *LatViaNature* ietvaros. Tā ietvaros paredzēts uzlabot arī kompensācijas pārvaldības sistēmu Latvijā par mežu apsaimniekošanas darbības ierobežojumiem dabas vērtību uzturēšanai. Vairāk par *LatViaNature*: <https://latvianature.daba.gov.lv>.

Projekts "Natura 2000 aizsargājamo teritoriju pārvaldības un apsaimniekošanas optimizācija" (LIFE 19 IPE/LV/ 000010 LIFE IP *LatViaNature*) tiek īstenots ar Eiropas Savienības LIFE programmas un Valsts reģionālās attīstības aģentūras finansiālu atbalstu.

Paldies par Jūsu līdzdalību!

PIELIKUMS NR.2. APTAUJAS PIRMSREĢISTRĀCIJAS LAPA

**CONFIDENTIAL - FOR PEER-
REVIEW ONLY**

LATVIANATURE: FORESTS-2021 (#72892)

Created: 08/17/2021 08:02 AM (PT)

This is an anonymized copy (without author names) of the pre-registration. It was created by the author(s) to use during peer-review. A non-anonymized version (containing author names) should be made available by the authors when the work it supports is made public.

1) Have any data been collected for this study already?

No, no data have been collected for this study yet.

2) What's the main question being asked or hypothesis being tested in this study?

What types and limitations of management are acceptable to the owners of Private Forests in Latvia?

3) Describe the key dependent variable(s) specifying how they will be measured.

Percentage of opinion of owners of private forests about limitations and types of forest management.

4) How many and which conditions will participants be assigned to?

Two groups of owners of private forests: 1) Owners whose forest (part thereof) is located in specially protected nature areas or natural microreserves. 2) Owners whose forests have identified forest habitats of EU importance but not within the above mentioned group (1). Totally is planned to achieve 510 respondents.

5) Specify exactly which analyses you will conduct to examine the main question/hypothesis.

Analyses can be done by crossing existing practice of management types of forests, type of protected status of the forest and nature values in the forest, attitude of nature values and attitude for limitation of business activities, received and proposed compensation mechanisms for limitations of business activities.

6) Describe exactly how outliers will be defined and handled, and your precise rule(s) for excluding observations.

If identical questionnaire replies are received, they may be analysed retrospectively, not included in the overall analysis. Such risks are allowed.

7) How many observations will be collected or what will determine sample size? No need to justify decision, but be precise about exactly how the number will be determined.

We will collect 510 respondents. Survey will start from 17 August, 2021 till December, 2021. It will be distributed in on-line resources (webpages, social media) and face to face approach by involving rural consultants from different regions in Latvia.

8) Anything else you would like to pre-register? (e.g., secondary analyses, variables collected for exploratory purposes, unusual analyses planned?)

During the survey, we will not ask opinion for owners of large forest companies (private pension funds etc.). We will reach them individually.

